

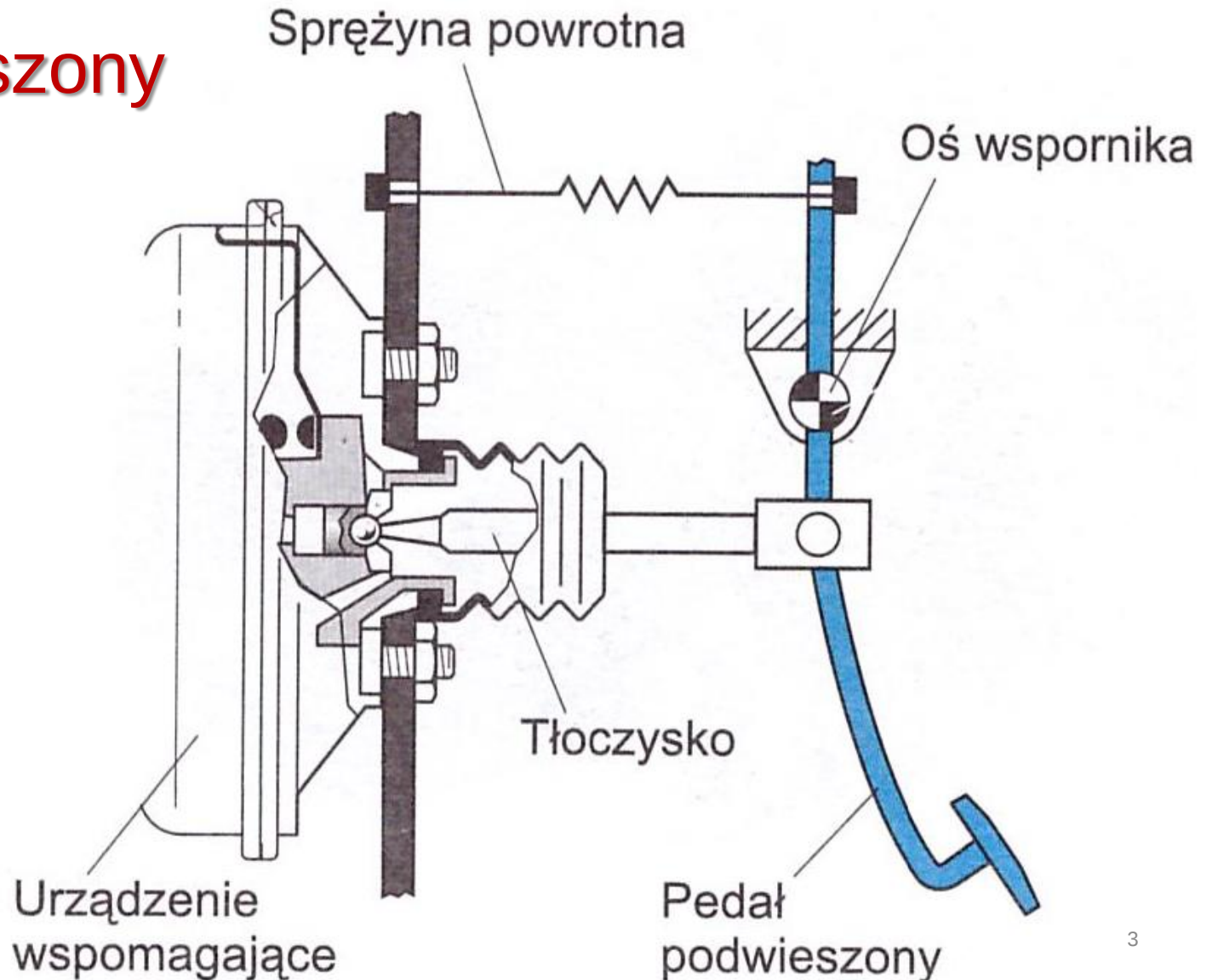
MECHANIZMY HYDRAULICZNEGO URUCHAMIANIA HAMULCA

Elementy mechanizmu hydraulicznego ze wspomaganiem

- a) pedał hamulca
- b) urządzenie wspomagające
- c) pompa hamulcowa
- d) zbiornik wyrównawczy płynu hamulcowego
- e) zawory korekcyjne sił hamowania
- f) przewody sztywne i elastyczne

Rozwiązania konstrukcyjne zespołu pedału hamulca

a) podwieszony

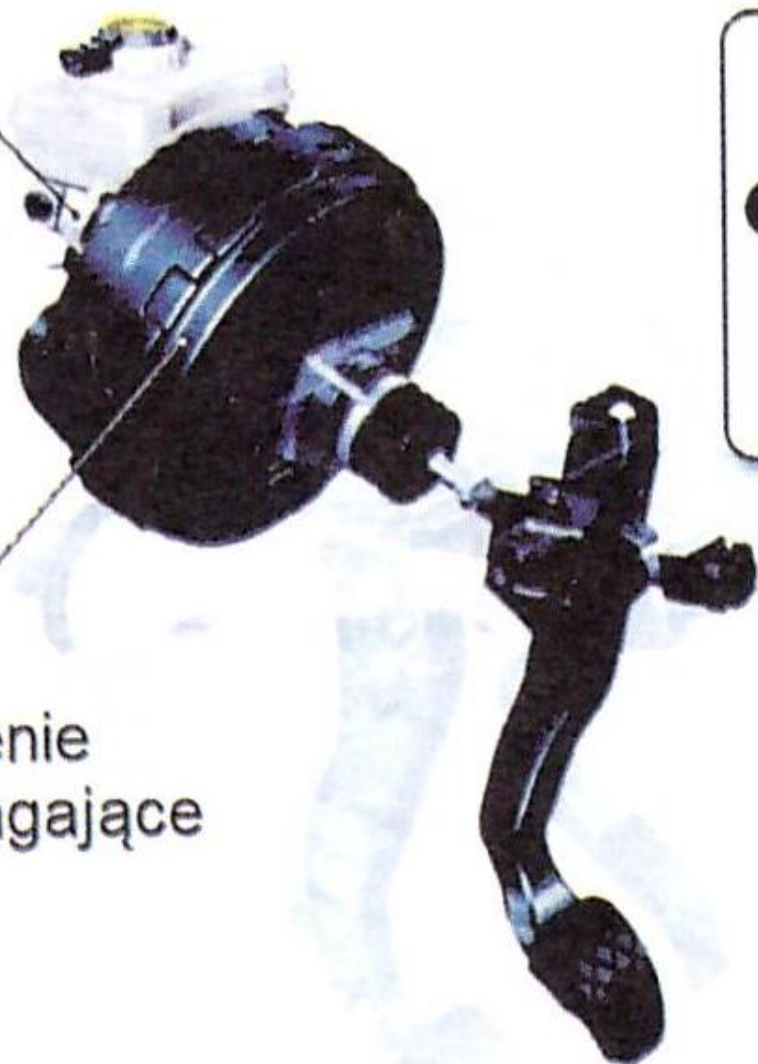

Pompa hamulcowa ze
zbiornikiem wyrównawczym

Włącznik światła STOP

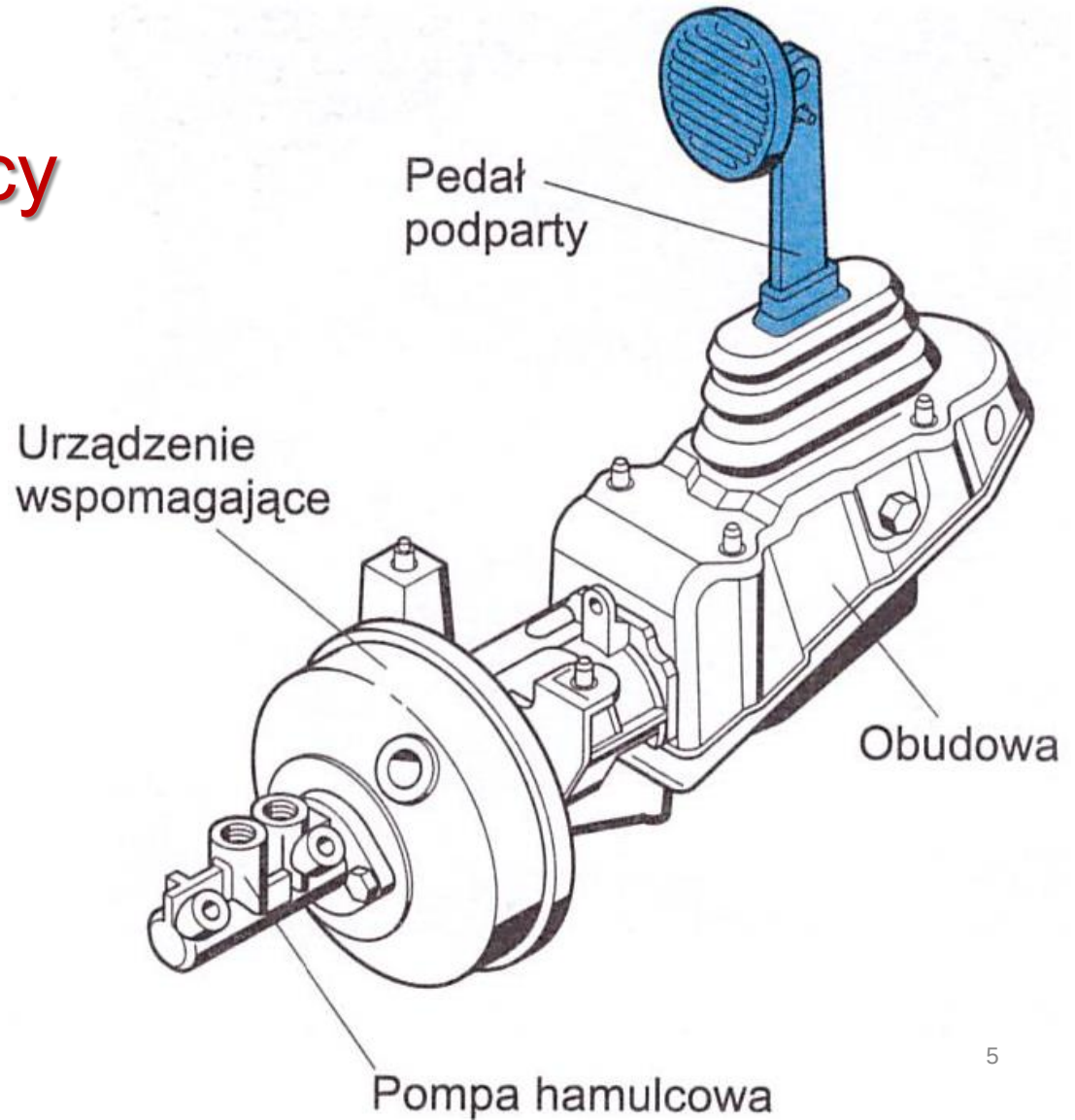

Urządzenie
wspomagające

Rozwiązania konstrukcyjne zespołu pedału hamulca

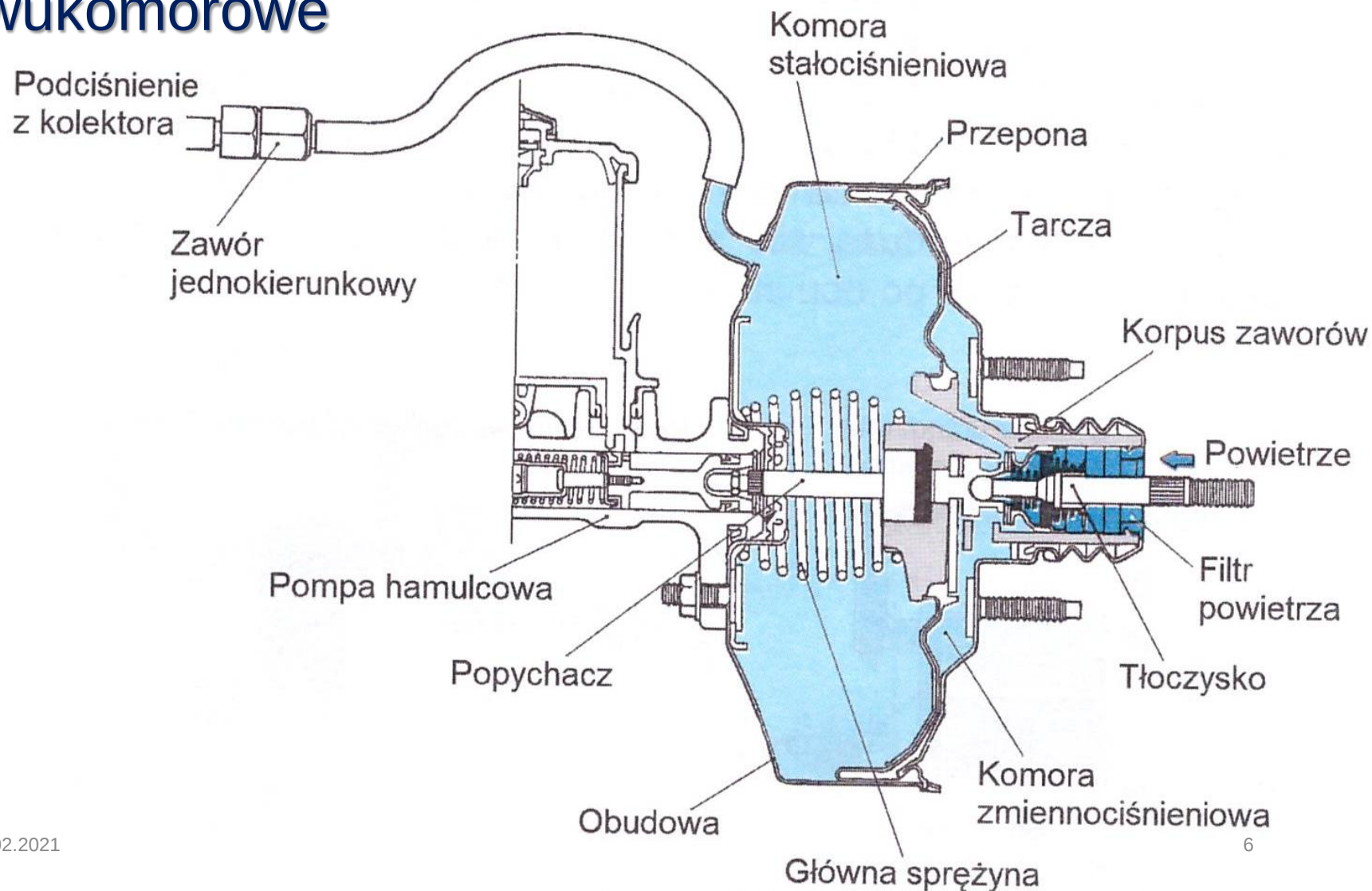
- a) podwieszony
- b) podparty / stojący

Urządzenia wspomagające

a) podciśnieniowe

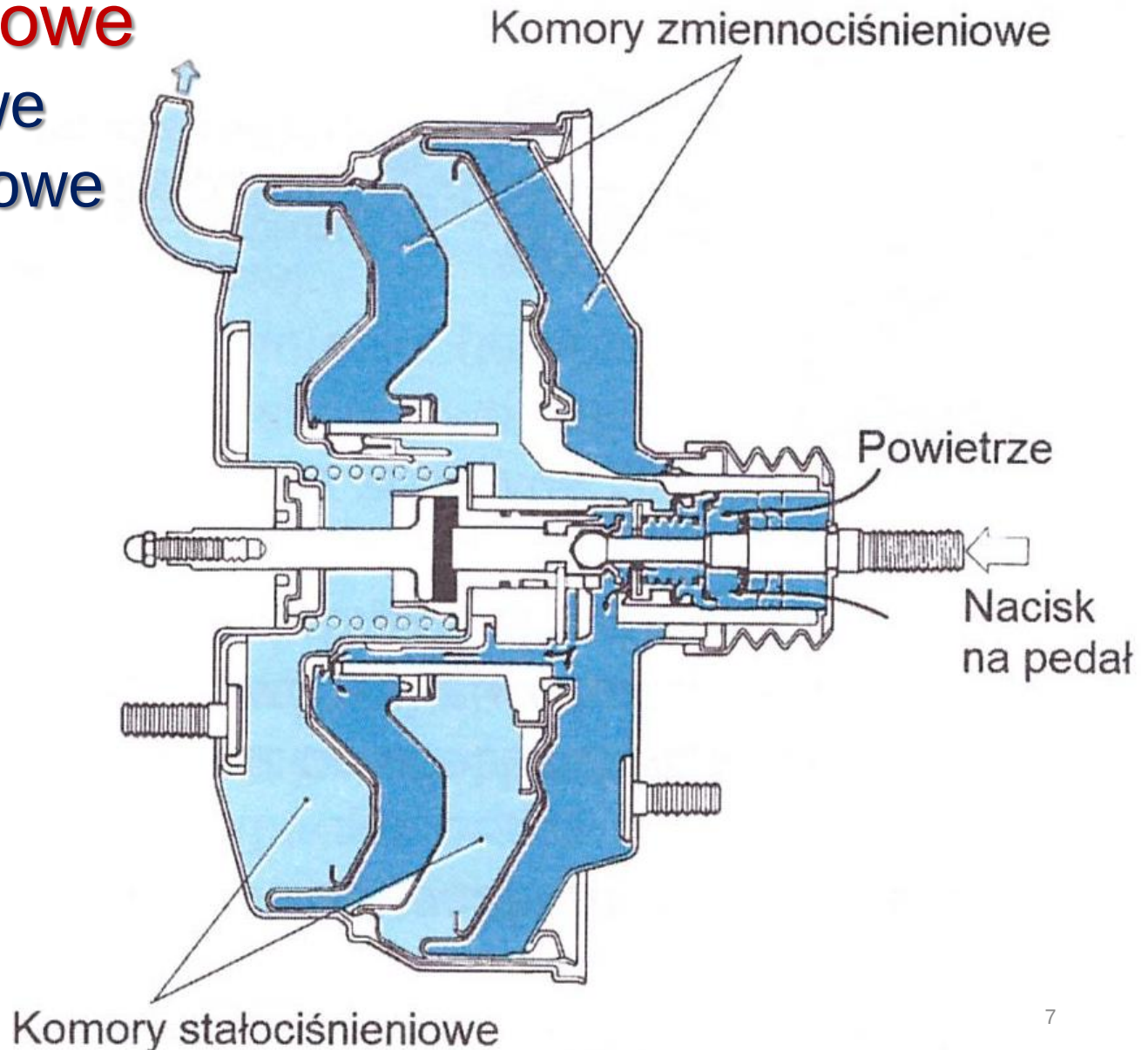
- dwukomorowe

Urządzenia wspomagające

a) podciśnieniowe

- dwukomorowe
- czterekomorowe

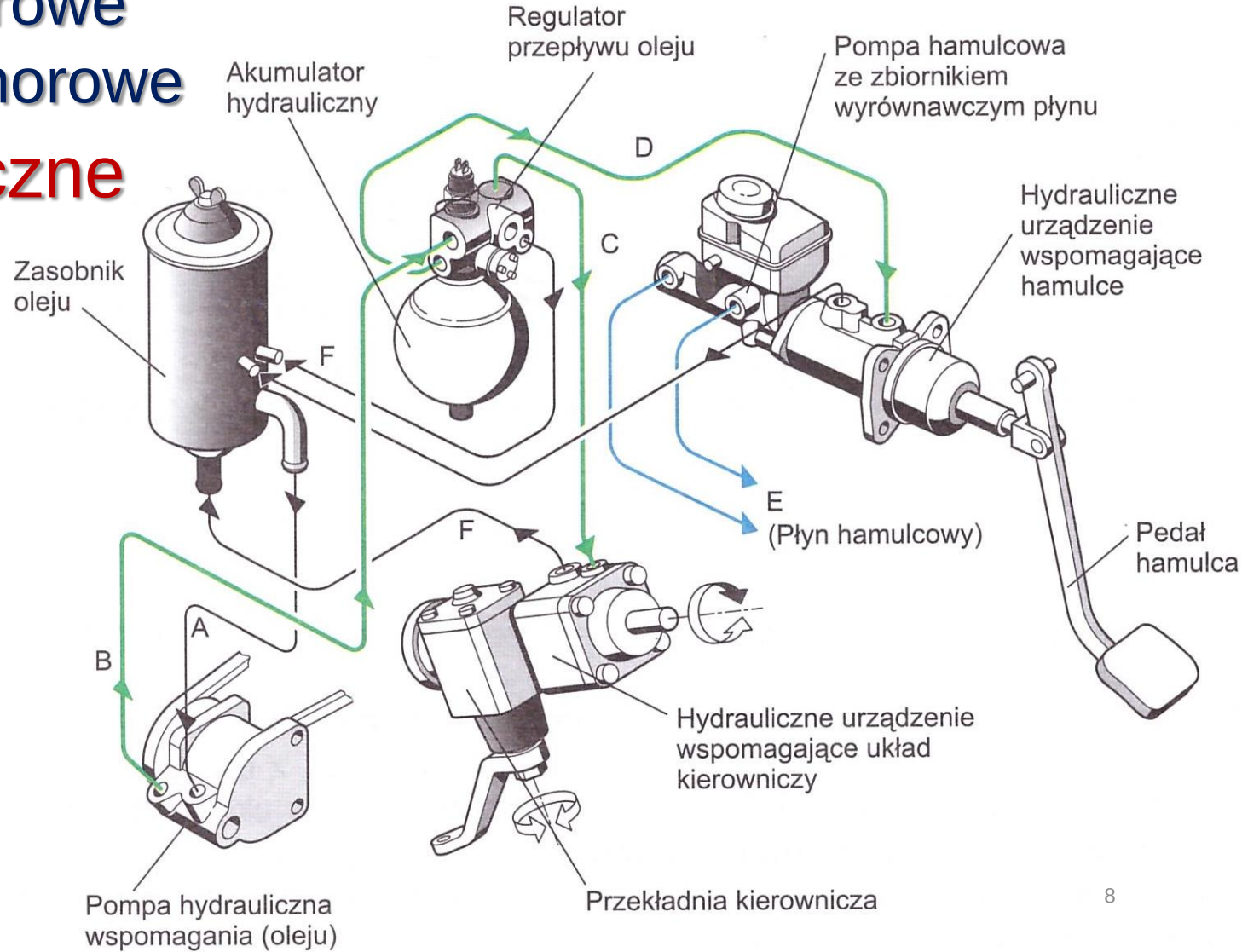

Urządzenia wspomagające

a) podciśnieniowe

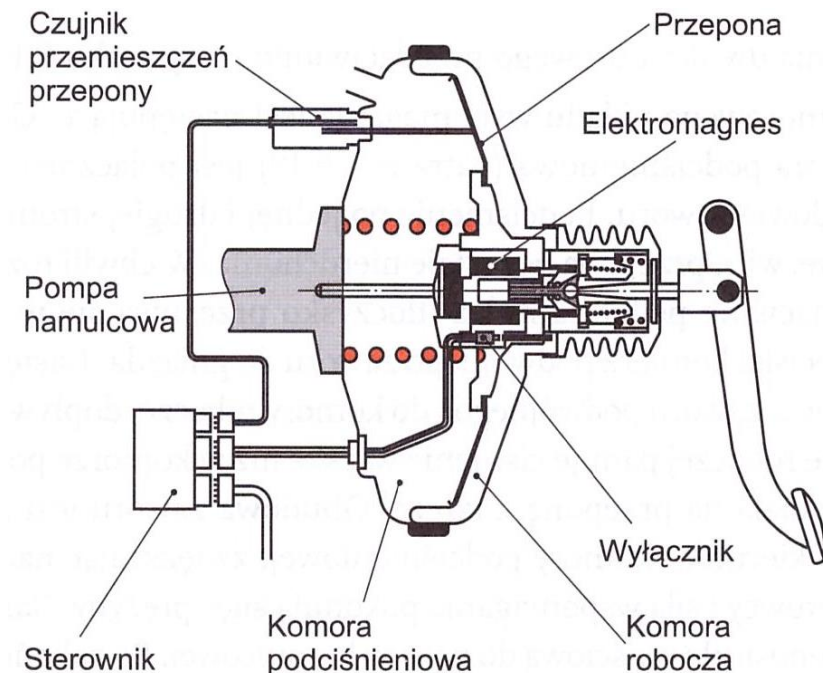
- dwukomorowe
- czterekomorowe

b) hydrauliczne

Wspomaganie nagłego hamowania (BAS)

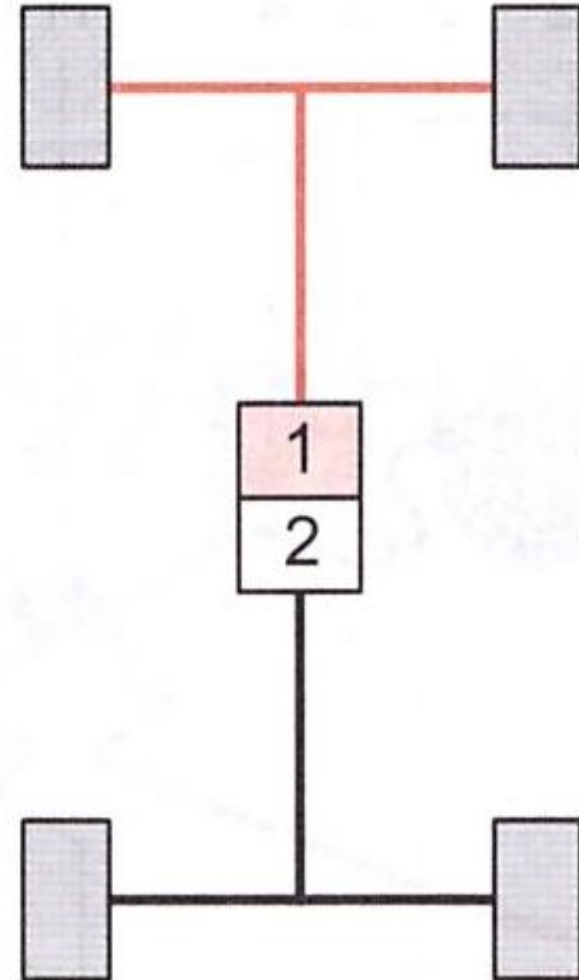
- jednoczesne zamknięcie połączenia komory podciśnieniowej z roboczą oraz połączenie komory roboczej z atmosferą
- powstaje największa różnica ciśnień czyli największa siła wspomagania

Dwuobwodowe układy uruchamiania hamulców

a) układ **TT** (konwencjonalny)

- koła przednie
- koła tylne

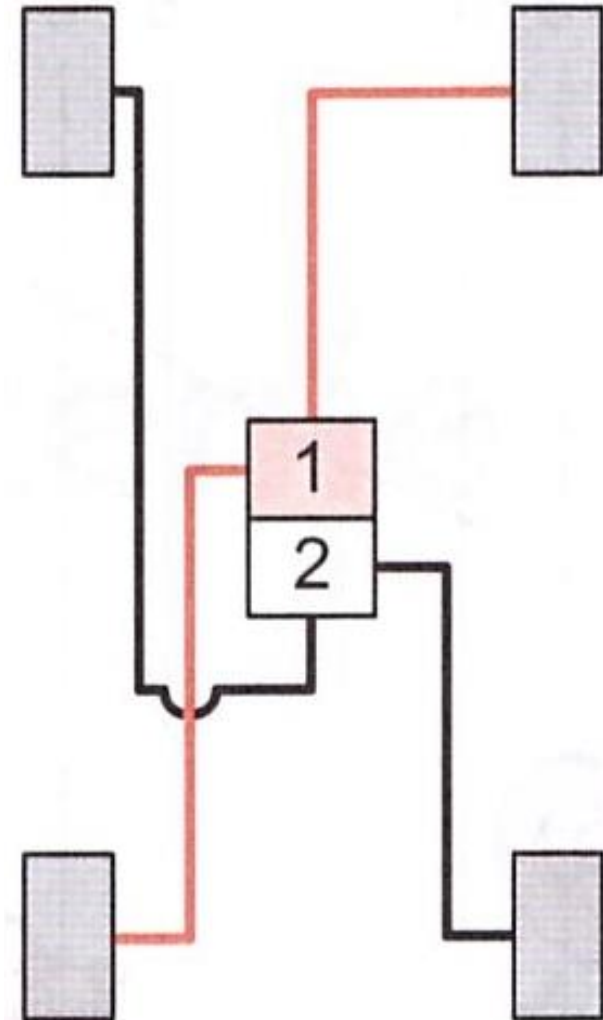

Dwuobwodowe układy uruchamiania hamulców

a) układ **TT** (konwencjonalny)

b) układ **K** (krzyżowy)

- koło prawe przednie i lewe tylne
- koło lewe przednie i prawe tylne

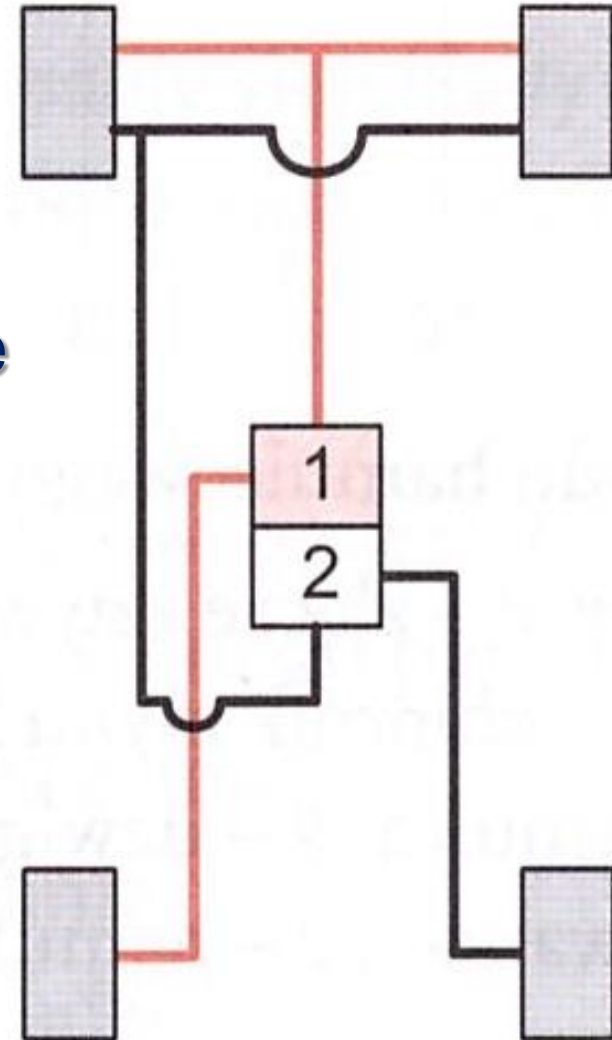
Dwuobwodowe układy uruchamiania hamulców

a) układ **TT** (konwencjonalny)

b) układ **K** (krzyżowy)

c) układ **LL**

- obydwa koła przednie i lewe tylne
- obydwa koła przednie i prawe tylne

Dwuobwodowe układy uruchamiania hamulców

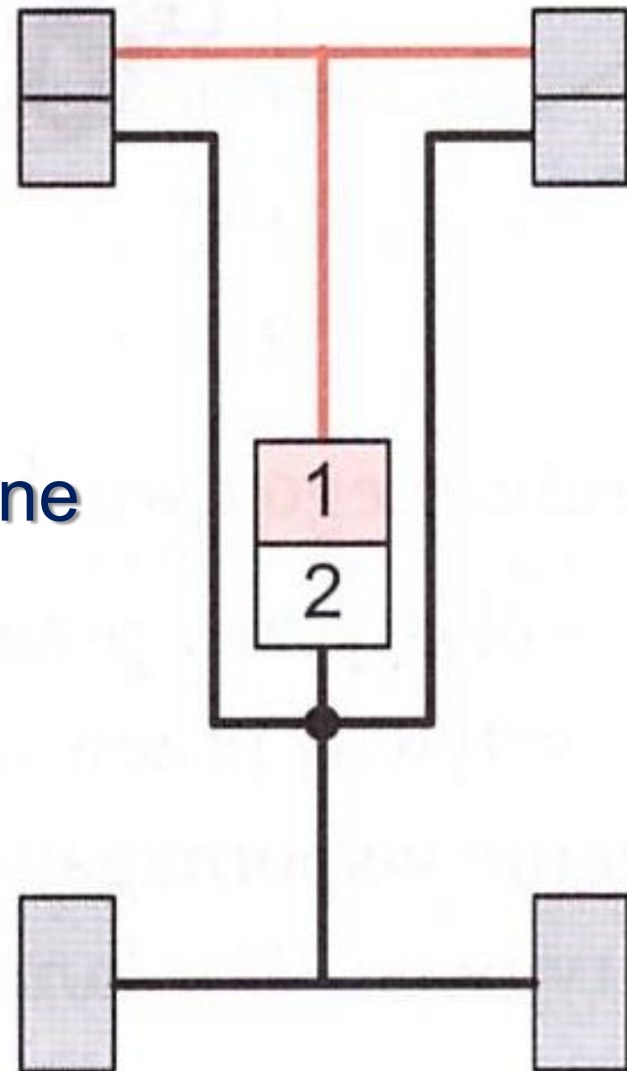
a) układ **TT** (konwencjonalny)

b) układ **K** (krzyżowy)

c) układ **LL**

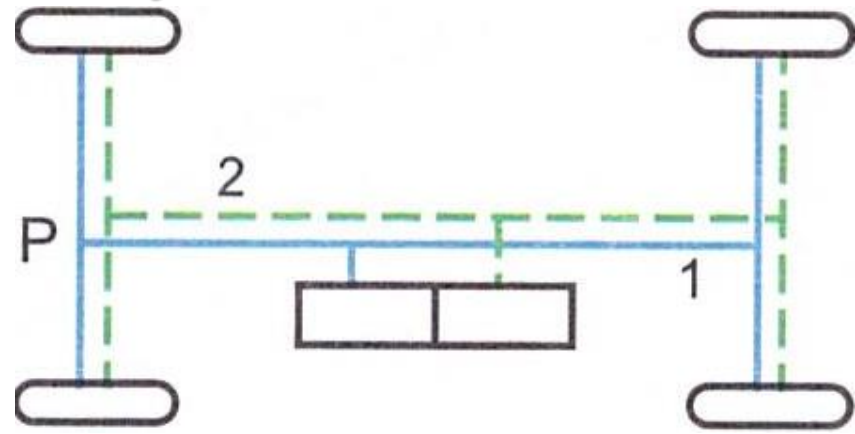
d) układ **HT**

- obydwa koła przednie
- obydwa koła przednie i obydwa tylne

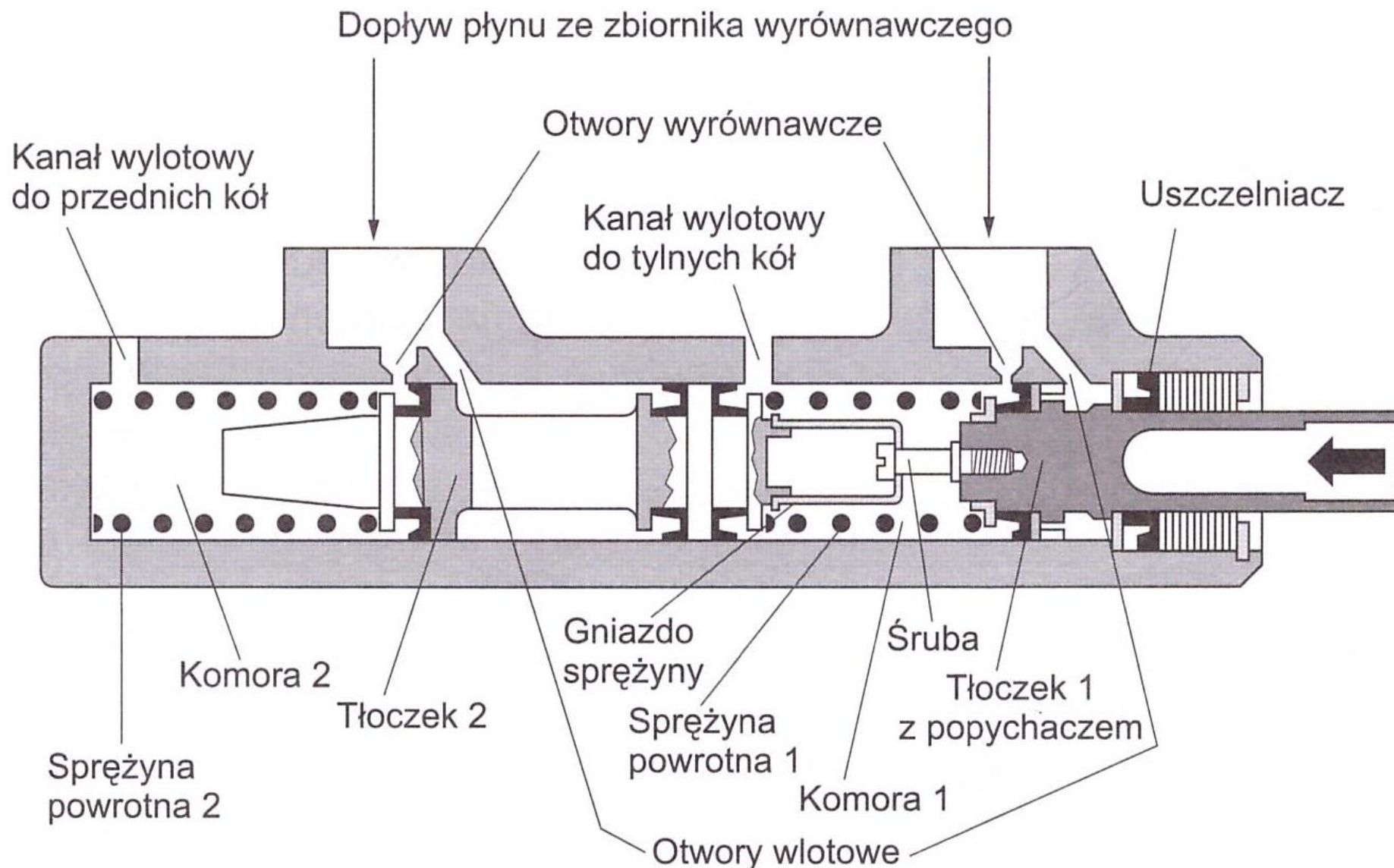
Dwuobwodowe układy uruchamiania hamulców

- a) układ **TT** (konwencjonalny)
- b) układ **K** (krzyżowy)
- c) układ **LL**
- d) układ **HT**
- e) układ **HH**
 - obydwa koła przednie i obydwa tylne
 - obydwa koła przednie i obydwa tylne

Dwuobwodowa pompa hamulcowa

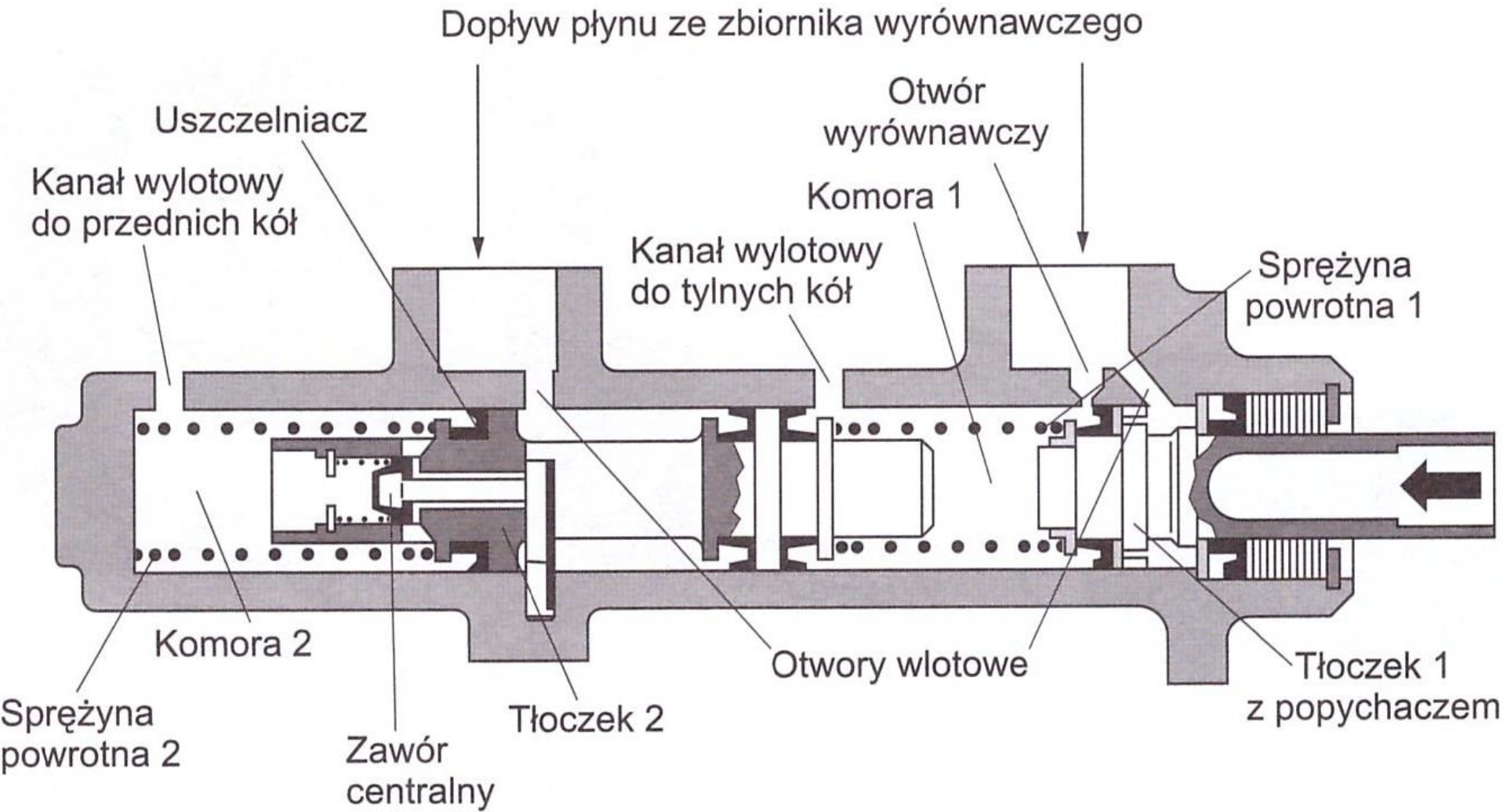
a) z blokowaną sprężyną tłoczka

Dwuobwodowa pompa hamulcowa

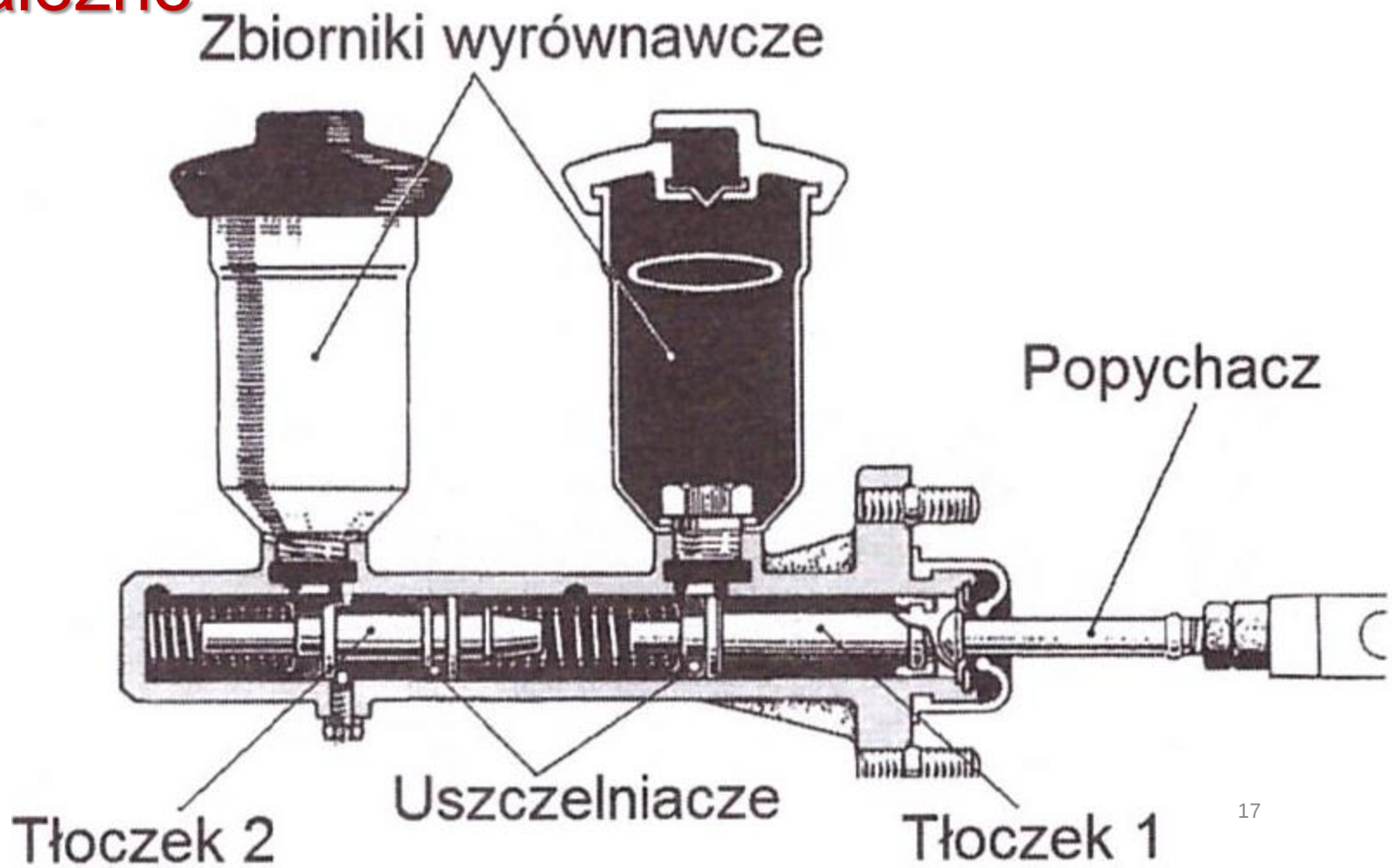
a) z blokowaną sprężyną tłoczka

b) z zaworem centralnym

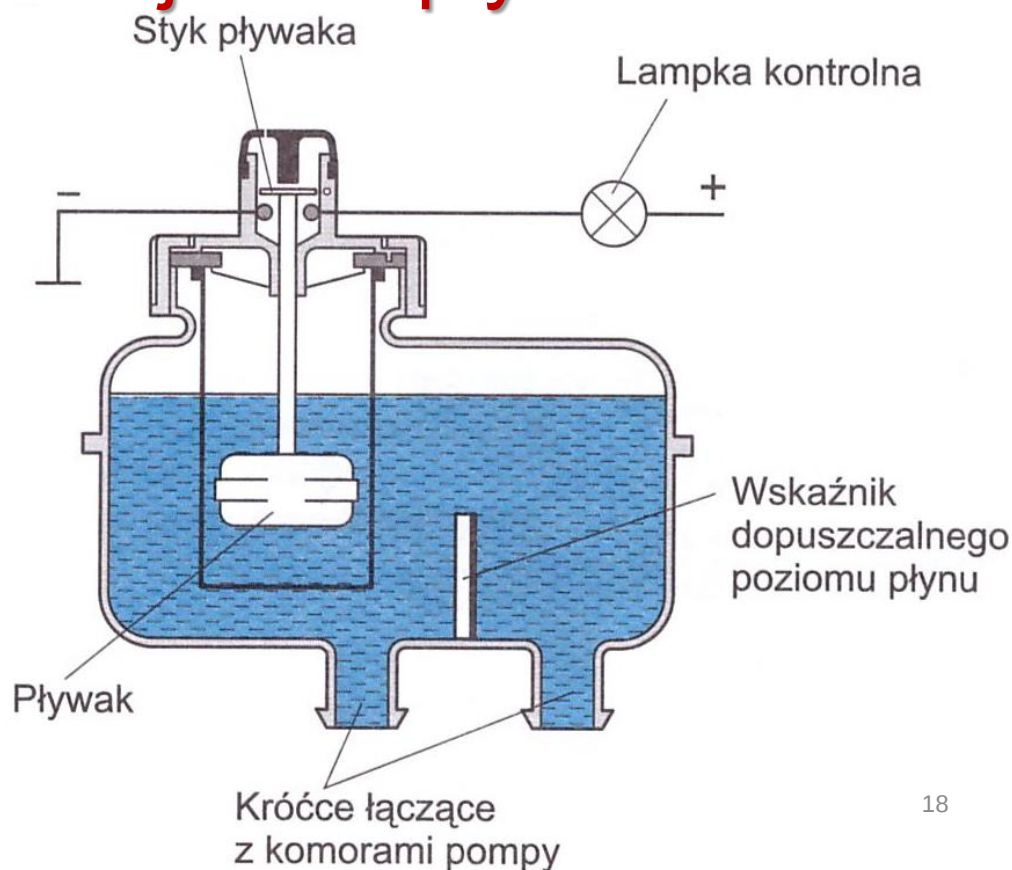
Zbiornik płynu hamulcowego

- a) umieszczony na pompie lub oddzielnie
- b) jeden zbiornik dla dwóch obwodów lub dwa niezależne

Zbiornik płynu hamulcowego

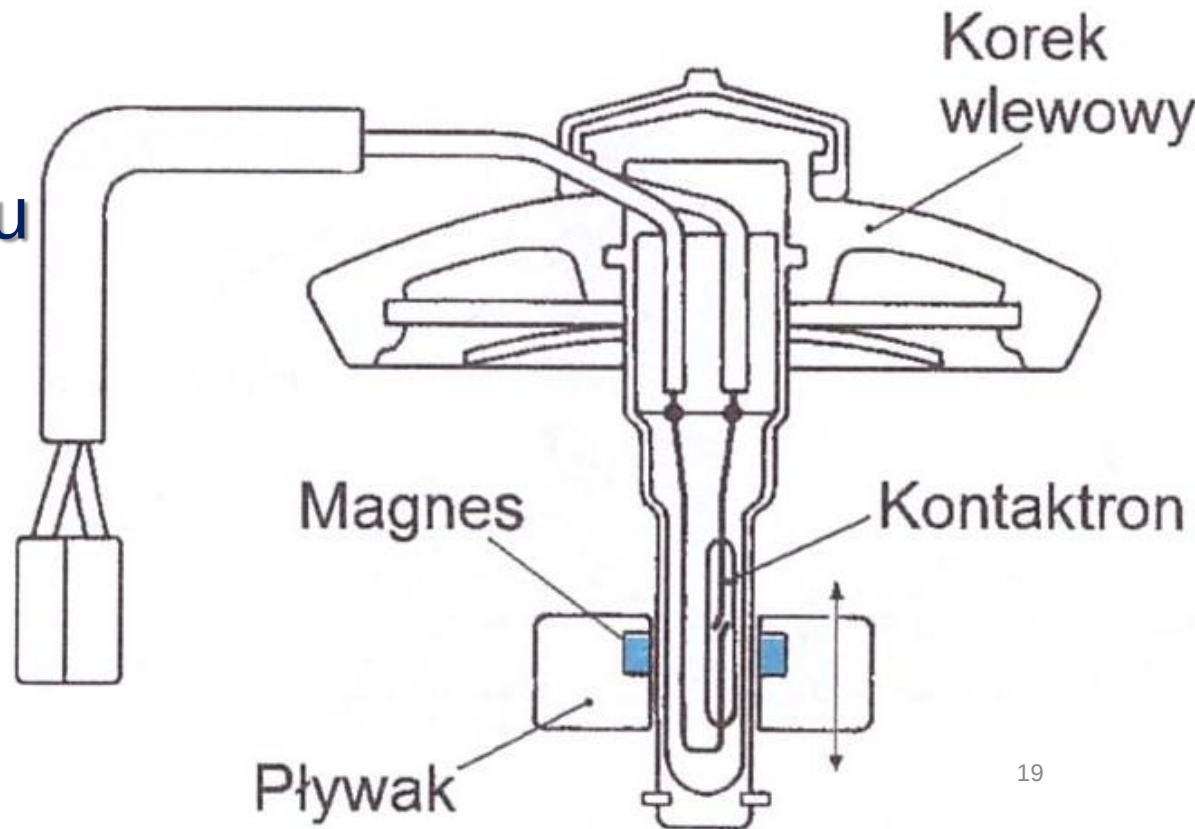
- a) umieszczony na pompie lub oddzielnie
- b) jeden zbiornik dla dwóch obwodów lub dwa niezależne
- c) sygnalizacja zbyt małej ilości płynu hamulcowego
 - styk na pływaku

Zbiornik płynu hamulcowego

- a) umieszczony na pompie lub oddzielnie
- b) jeden zbiornik dla dwóch obwodów lub dwa niezależne
- c) sygnalizacja zbyt małej ilości płynu hamulcowego

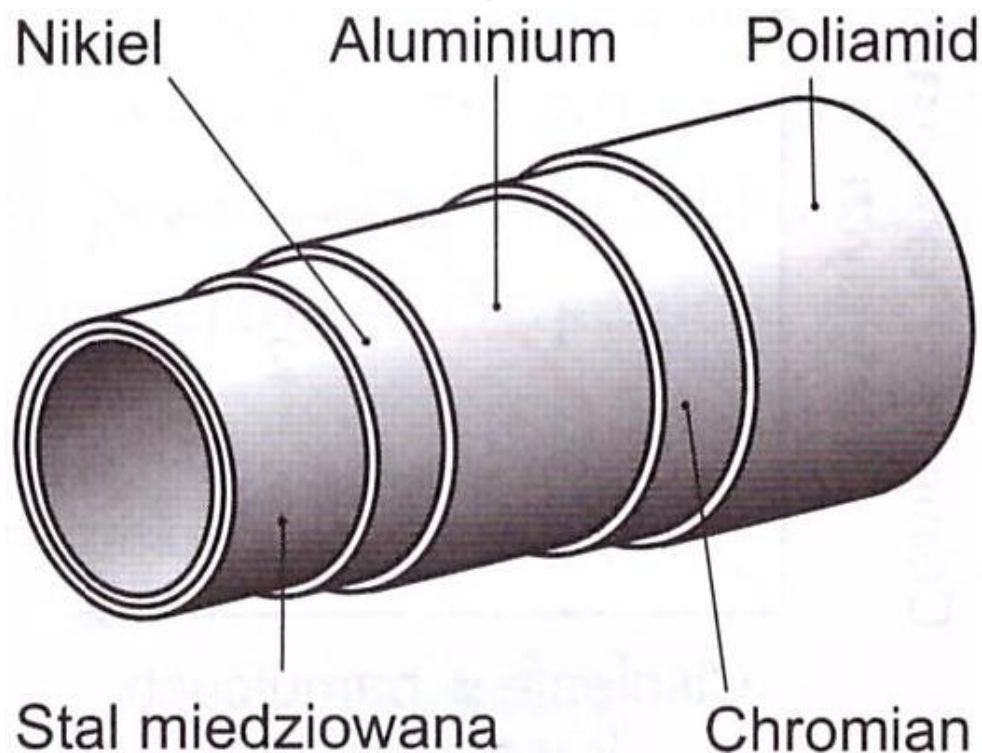
- styk na pływaku
- kontaktron w korku wlewowym

Przewody hamulcowe

a) sztywne

- stalowe rurki
 - grubość ścianki ok. 1 mm
 - średnica zewn. 4,75-10 mm
- warstwa ochronna
 - miedź, cynk, chrom lub tworzywo sztuczne

Przewody hamulcowe

a) sztywne

- stalowe rurki
 - grubość ścianki ok. 1 mm
 - średnica zewn. 4,75-10 mm
- warstwa ochronna
 - miedź, cynk, chrom lub tworzywo sztuczne
- końcówki rozwalcowywane

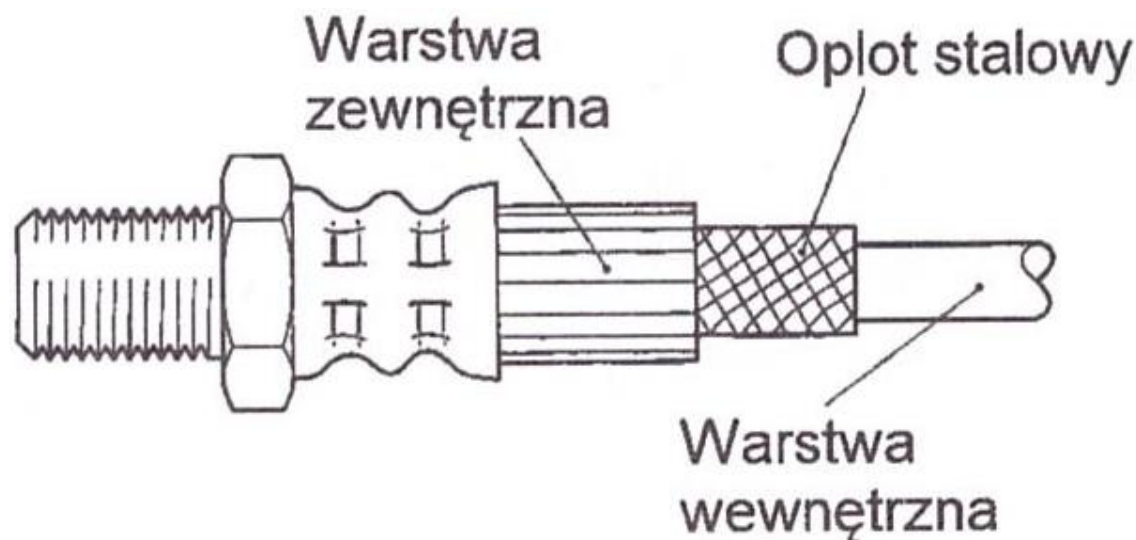

Przewody hamulcowe

a) sztywne

b) elastyczne

- warstwa wewnętrzna – guma odporna na działanie płynu
- warstwa środkowa – opłot stalowy lub z włókna tekstylnego
- warstwa zewnętrzna – guma odporna na działanie środowiska, starzenie i uszkodzenia mechaniczne

Mechanizm elektrohydraulicznego uruchamiania hamulców (EHB)

a) działanie

- czujnik w pedale hamulca przekazuje informacje do sterownika
- sterownik oblicza wartości ciśnienia potrzebne do wyhamowania każdego koła
- modulatory ciśnienia doprowadzają płyn hamulcowy do klocków

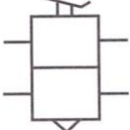
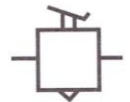
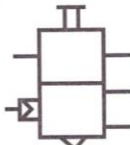
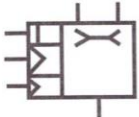
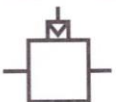
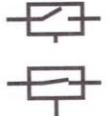
b) zalety

- płynne hamowanie
- możliwość połączenia w jedną sieć innych układów bezpieczeństwa (ABS, ASR, ESP, ACC)

Mechanizm elektromechanicznego uruchamiania hamulców (EMB)

- a) brak obwodu hydraulicznego
- b) zamiast cylinderków i tłoczków są silniki elektryczne i przekładnie śrubowe dociskające klocki hamulcowe do tarcz
- c) konieczna instalacja elektryczna o napięciu 42 V

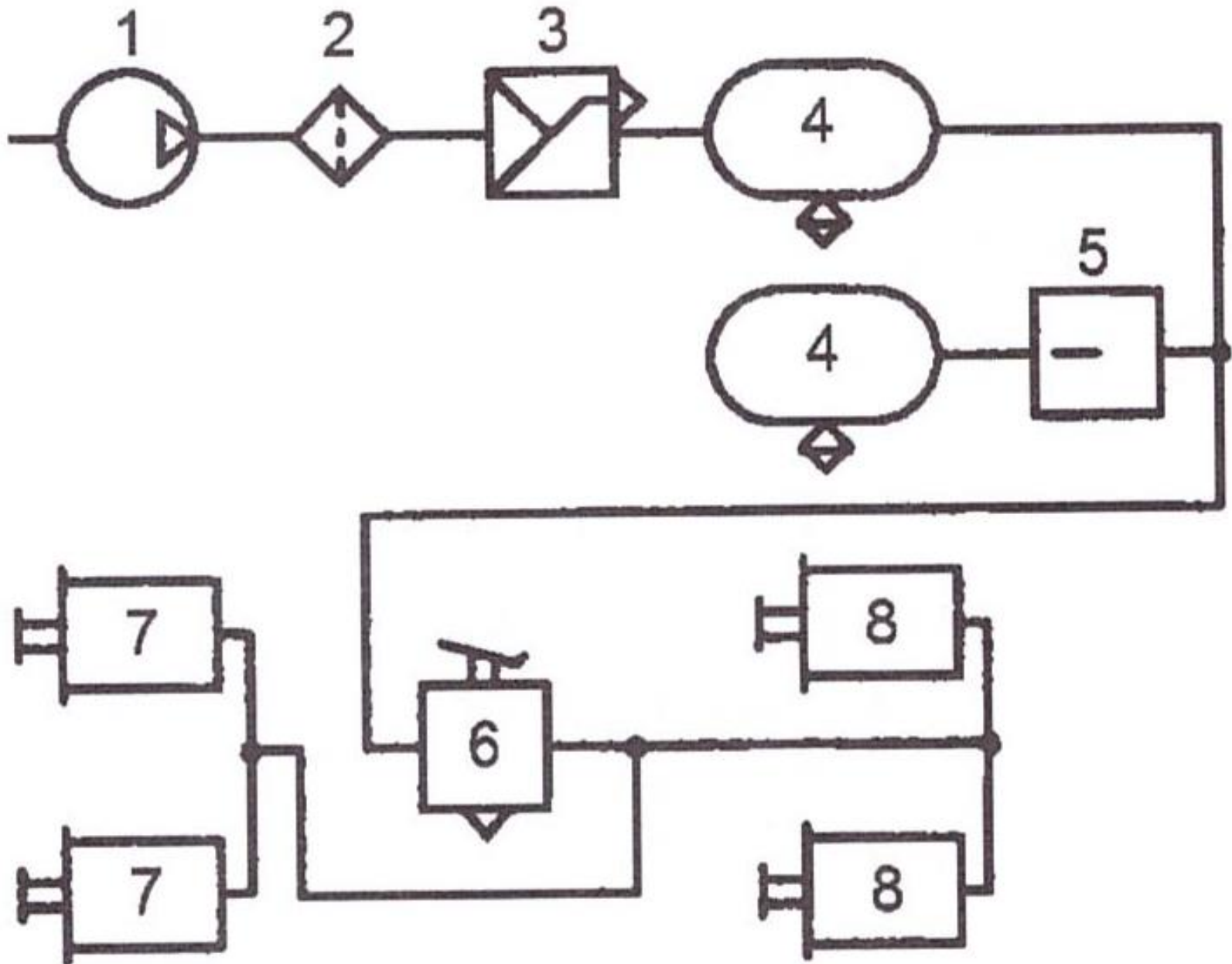
MECHANIZMY PNEUMATYCZNEGO URUCHAMIANIA HAMULCÓW

	Sprężarka		Zawór zwrotny
	Regulator ciśnienia		Zawór trójdrożny
	Ręczna pompa środka przeciw zamarzaniu		Sprężyna pneumatyczna zawieszenia
	Automatyczna pompa środka przeciw zamarzaniu		Lampka ostrzegawcza
	Czteroobwodowy zawór zabezpieczający		Filtr rurowy
	Główny zawór hamulcowy		Przyłącze kontrolne
	Zawór hamulca postojowego		Manometr podwójny
	Zawór hamulcowy przyczepy z zaworem luzującym		Siłownik roboczy
	Zbiornik powietrza z zaworem odwadniającym		Siłownik przeponowo-sprężynowy
	Zawór sterujący przyczepą		Głowica sprzęgająca przyczepą
	Zawór przekaźnikowy		Wyłącznik ostrzegawczy: zwierny i rozwierny

Elementy mechanizmu pneumatycznego

- a) sprężarki
- b) filtry
- c) regulatory ciśnienia
- d) zbiorniki sprężonego powietrza
- e) zawory
- f) siłowniki
- g) przewody i złącza

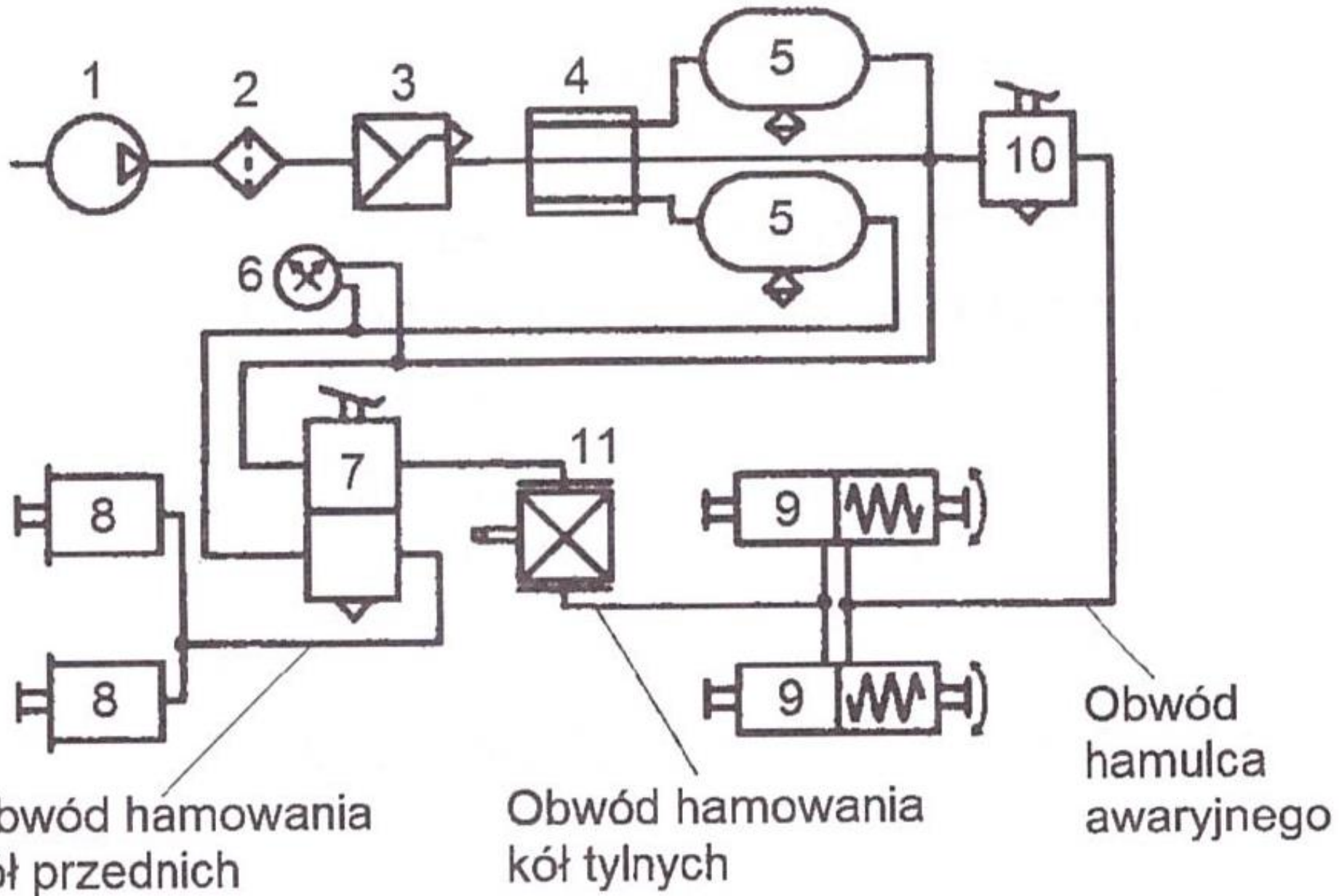
Instalacja jednoobwodowa

Zawór sterujący hamulcami przyczepy uruchamia je przez upuszczenie powietrza i spadek ciśnienia w jej instalacji.

Instalacja dwuobwodowa

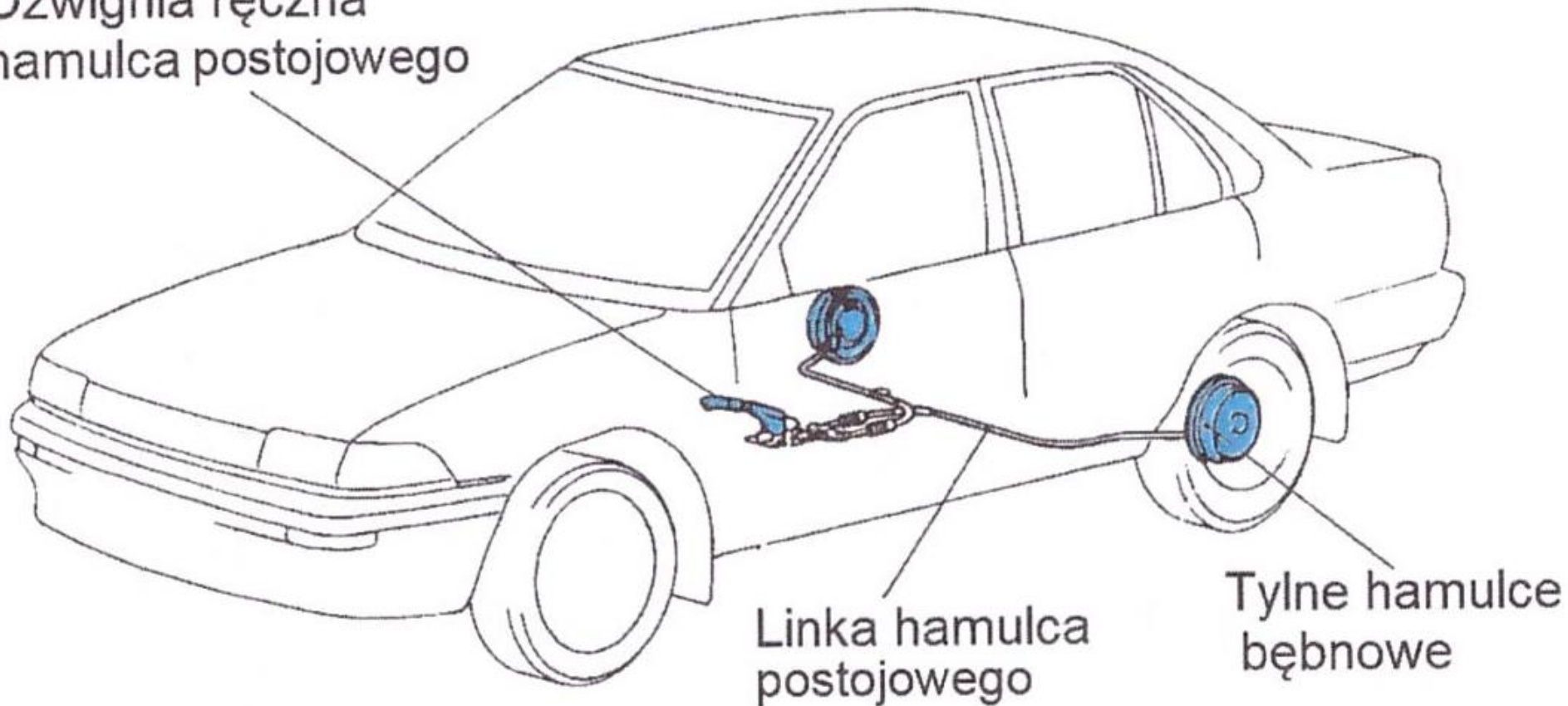

**MECHANIZMY
URUCHAMIAJĄCE
HAMULEC
POSTOJOWY**

Rodzaje hamulców postojowych

- ze względu na miejsce działania
 - działające na tylne koła

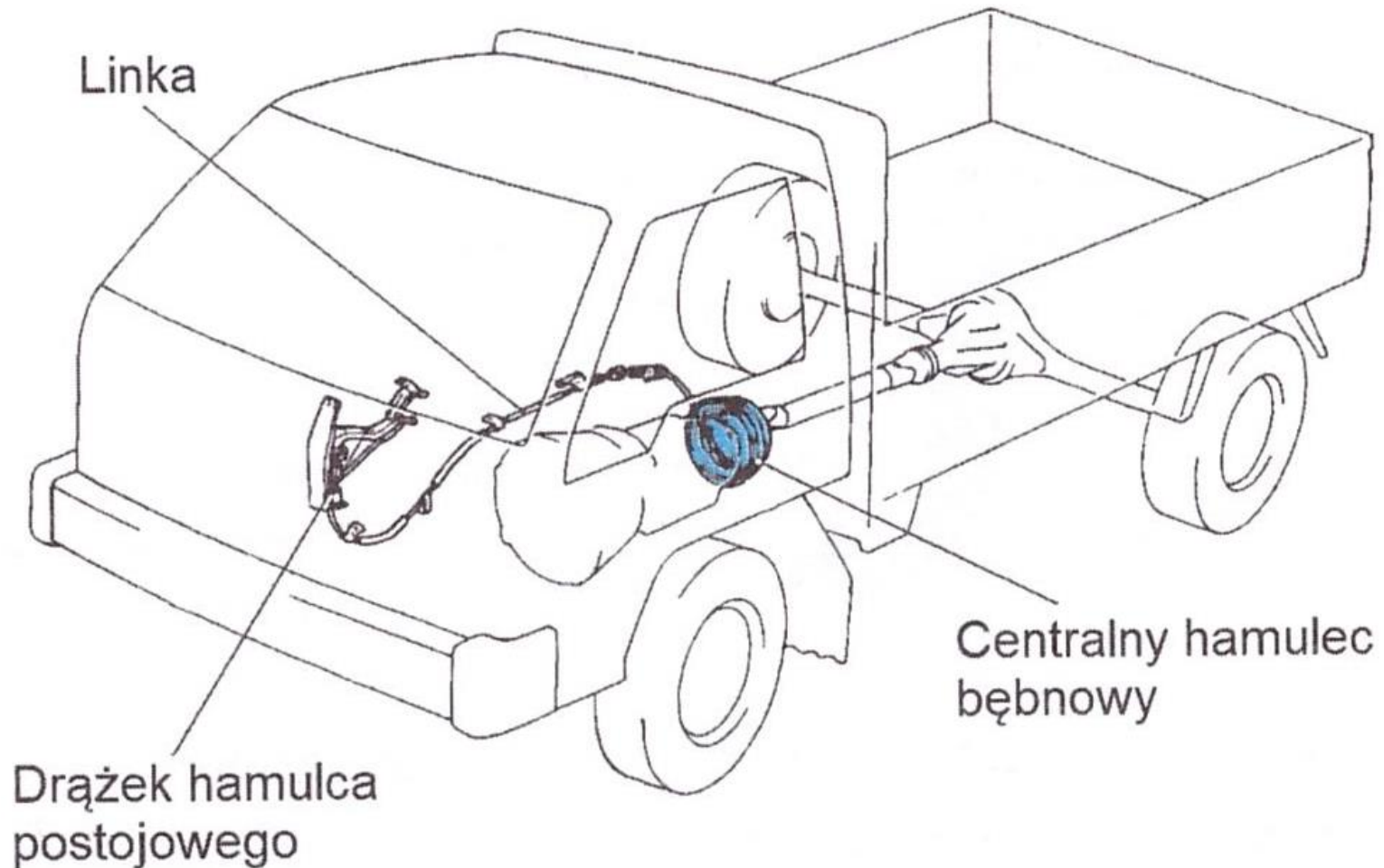
Dźwignia ręczna
hamulca postojowego

Rodzaje hamulców postojowych

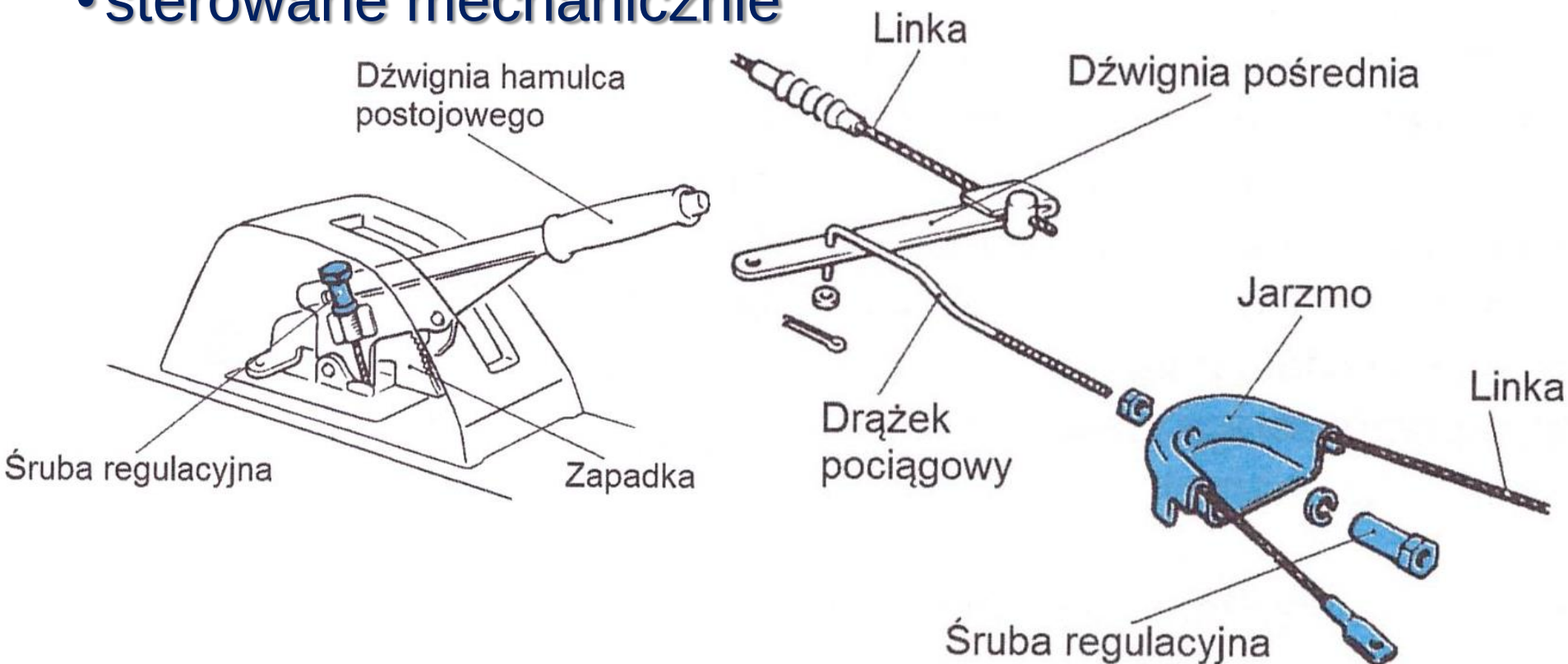
➤ ze względu na miejsce działania

- działające na tylne koła
- działające centralnie na wał napędowy

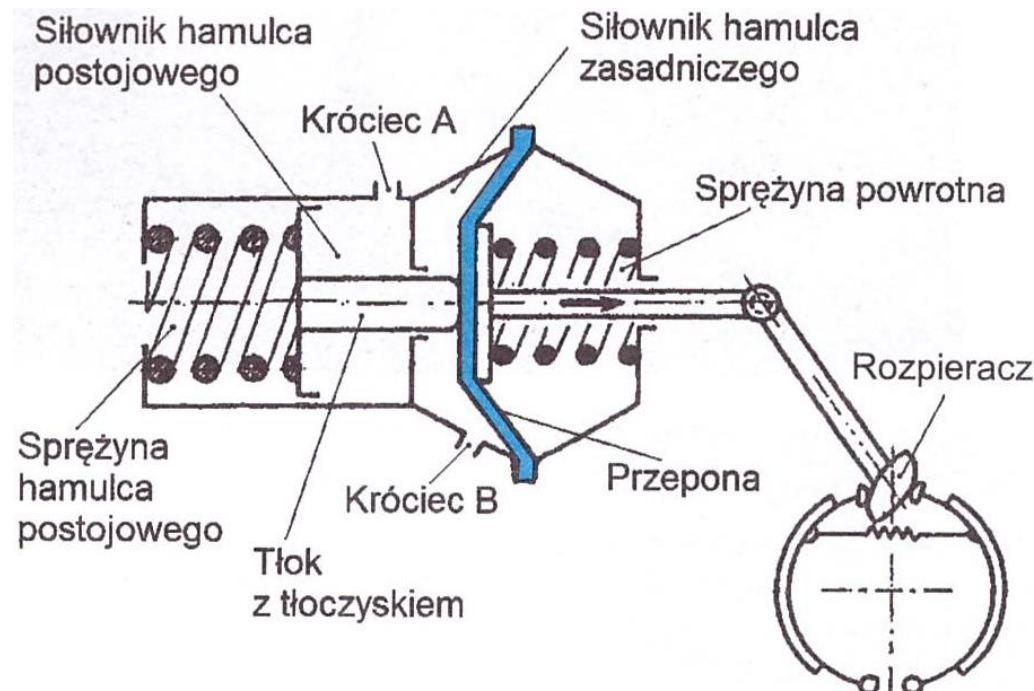
Rodzaje hamulców postojowych

- ze względu na miejsce działania
 - działające na tylne koła
 - działające centralnie na wał napędowy
- ze względu na sposób działania
 - sterowane mechanicznie

Rodzaje hamulców postojowych

- ze względu na miejsce działania
 - działające na tylne koła
 - działające centralnie na wał napędowy
- ze względu na sposób działania
 - sterowane mechanicznie
 - sterowane pneumatycznie

Rodzaje hamulców postojowych

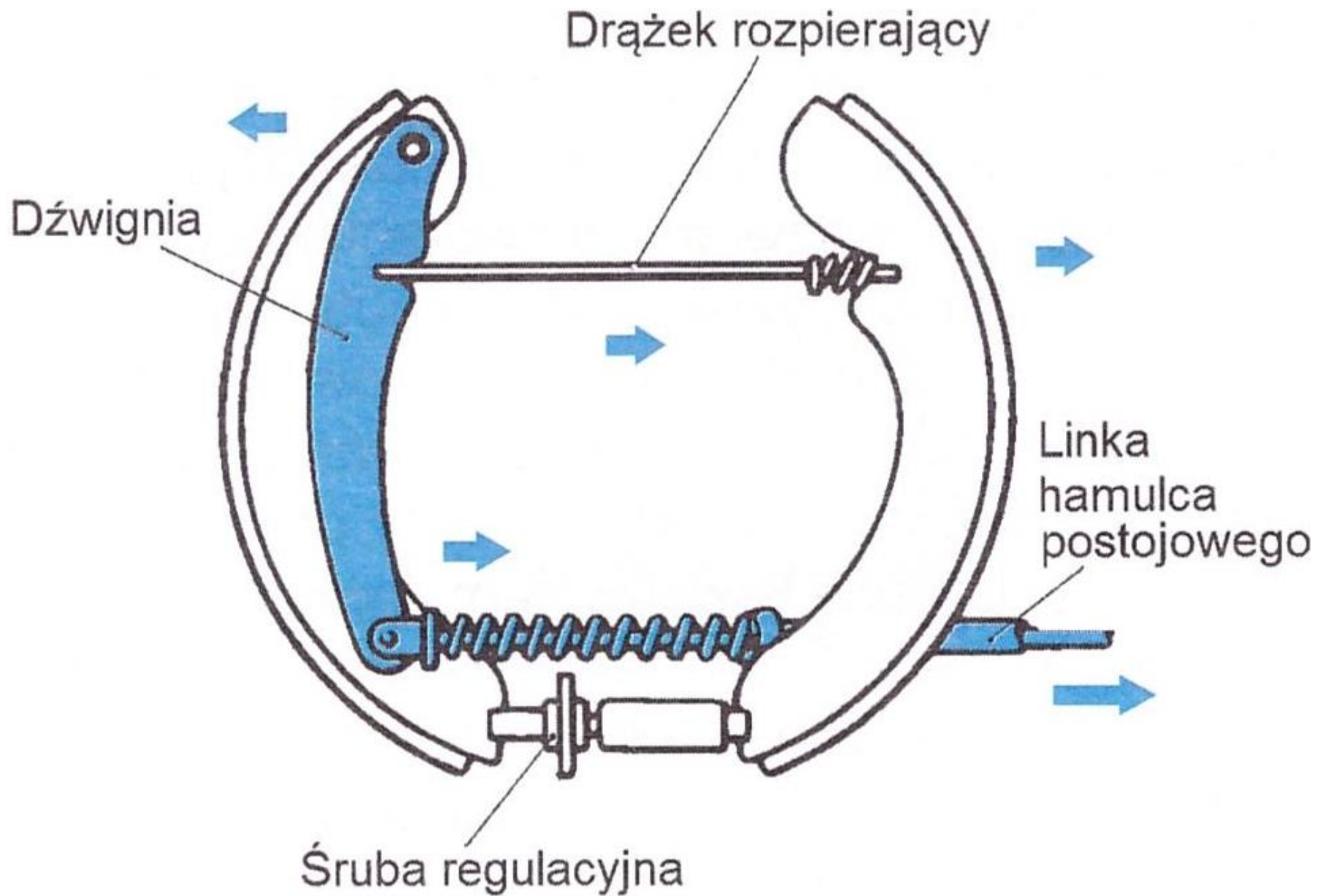
➤ ze względu na miejsce działania

- działające na tylne koła
- działające centralnie na wał napędowy

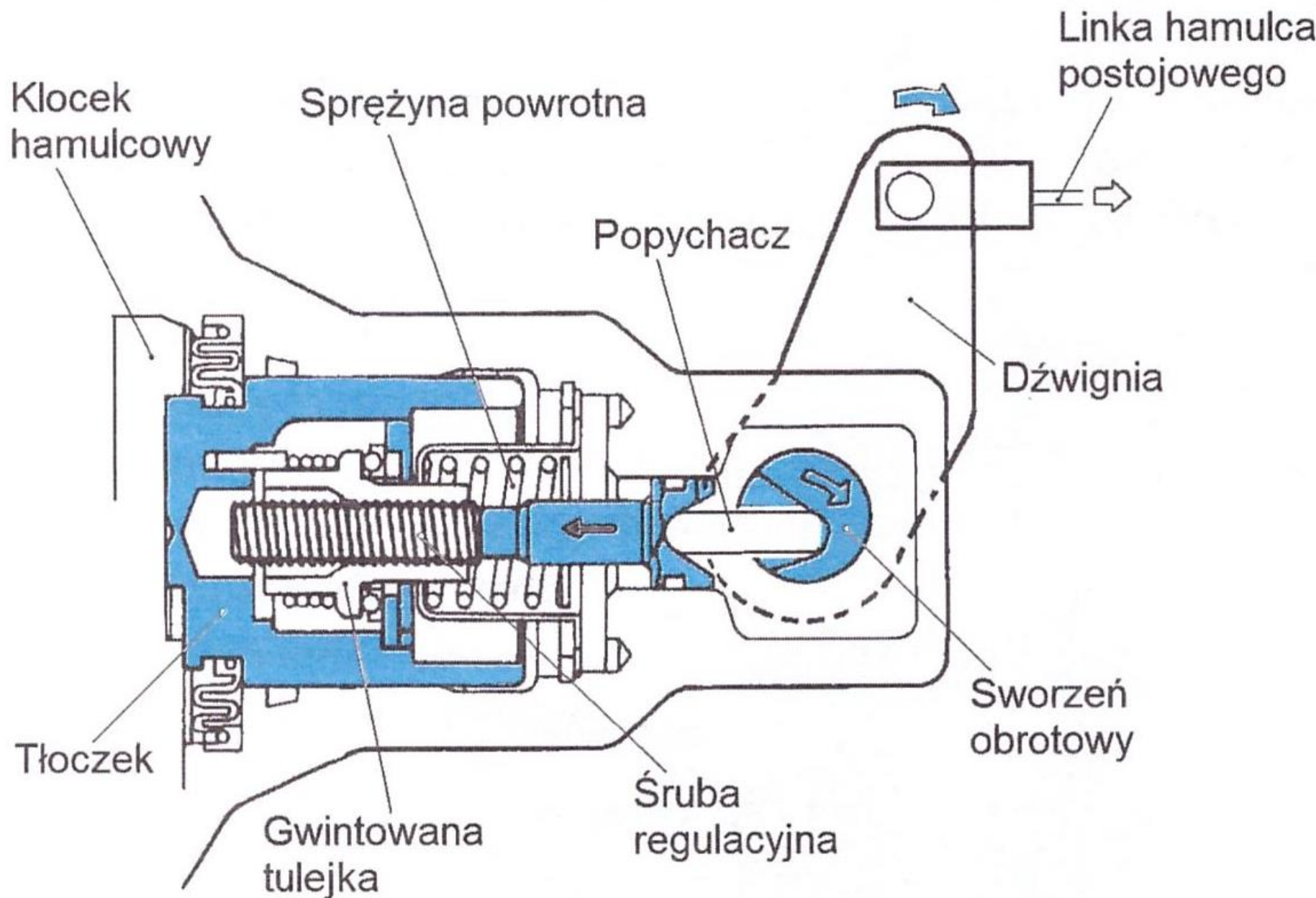
➤ ze względu na sposób działania

- sterowane mechanicznie
- sterowane pneumatycznie
- sterowane elektrycznie
 - silnik elektryczny napina linkę hamulca
 - silniki elektryczne montowane w zaciskach tylnych kół

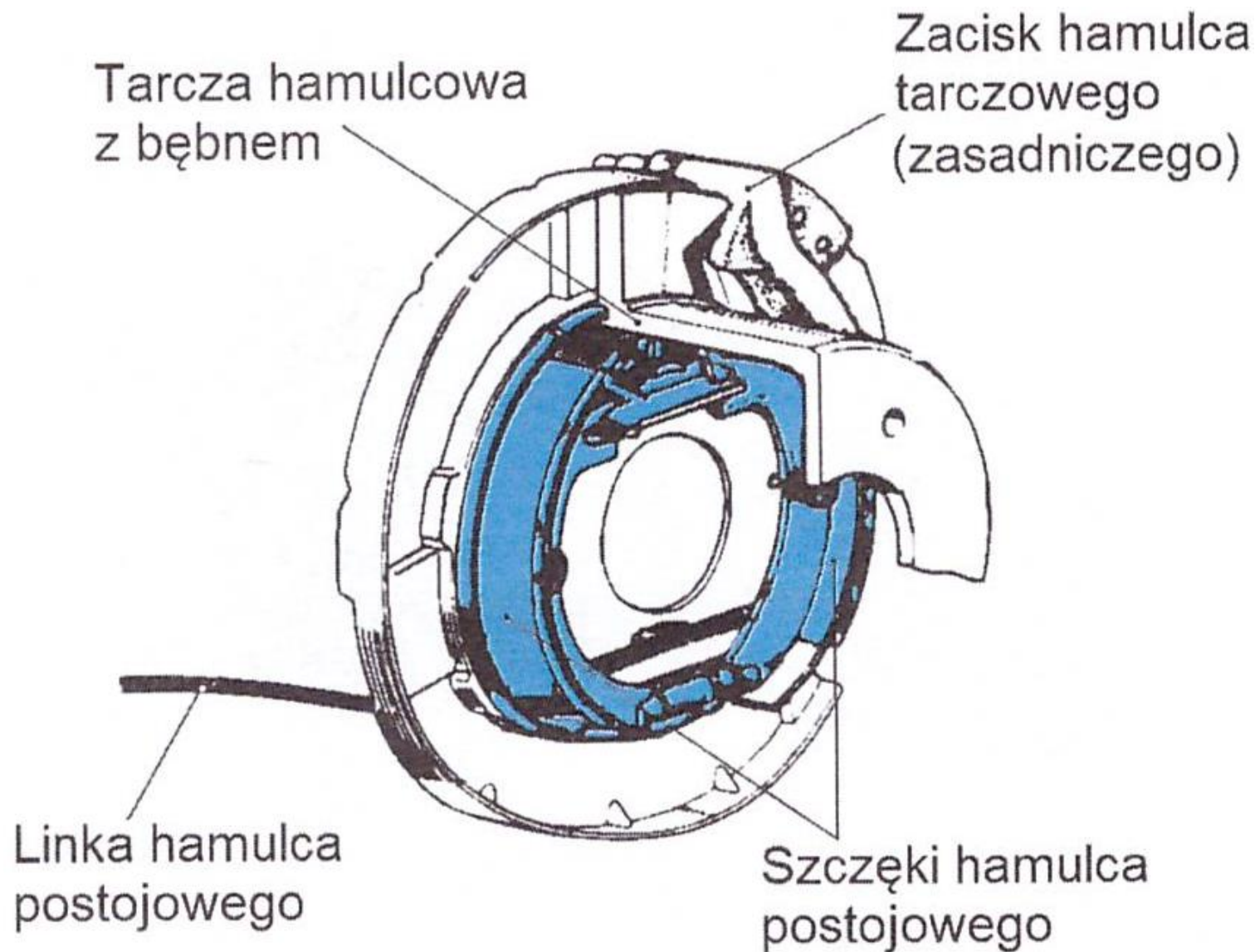
Mechanizm hamulca bębnowego

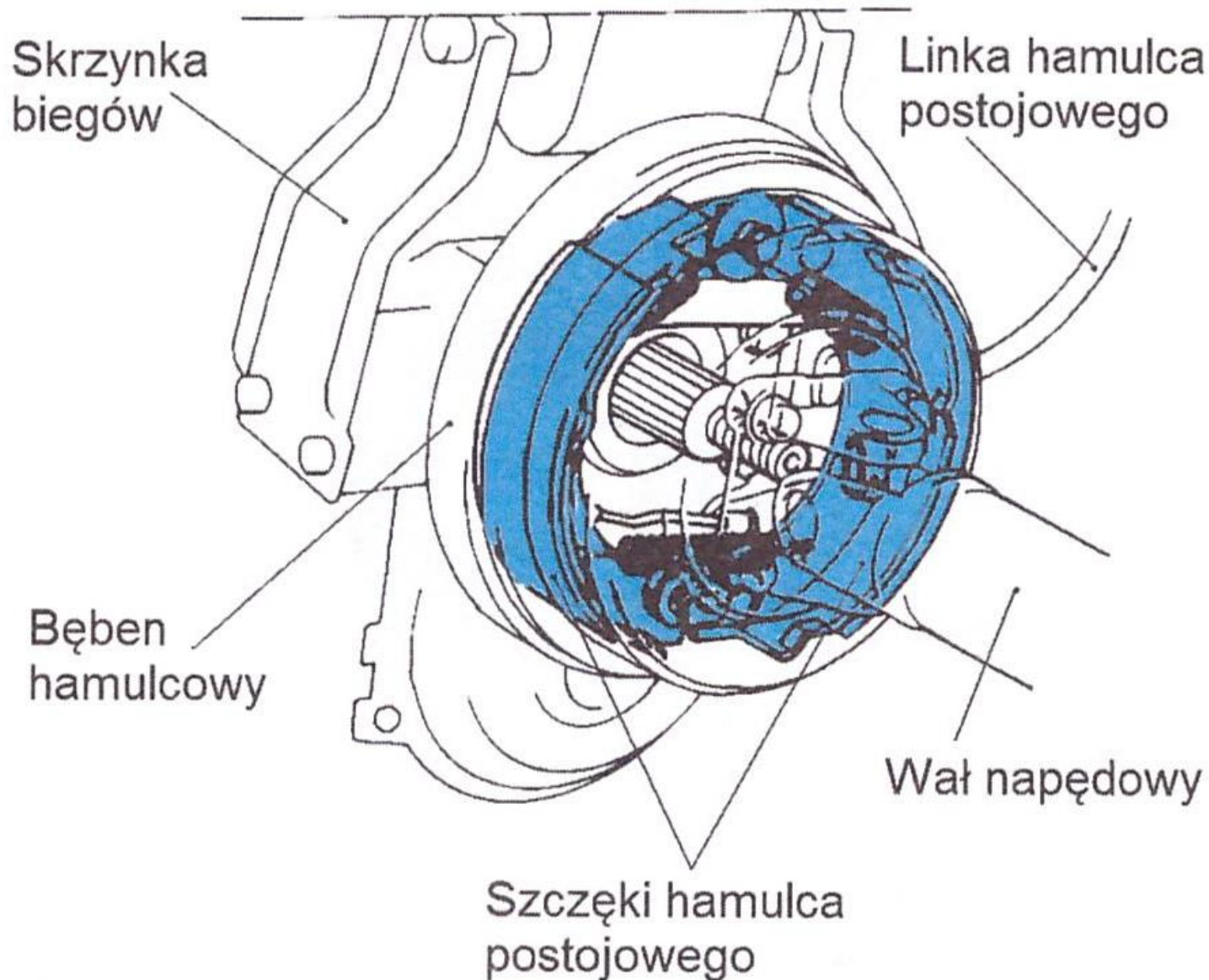
Mechanizm hamulca tarczowego

Niezależny mechanizm bębnowy hamulca tarczowego

Niezależny mechanizm bębnowy hamulca na wale napędowym

UKŁADY ROZDZIELAJĄCE SIŁY HAMOWANIA

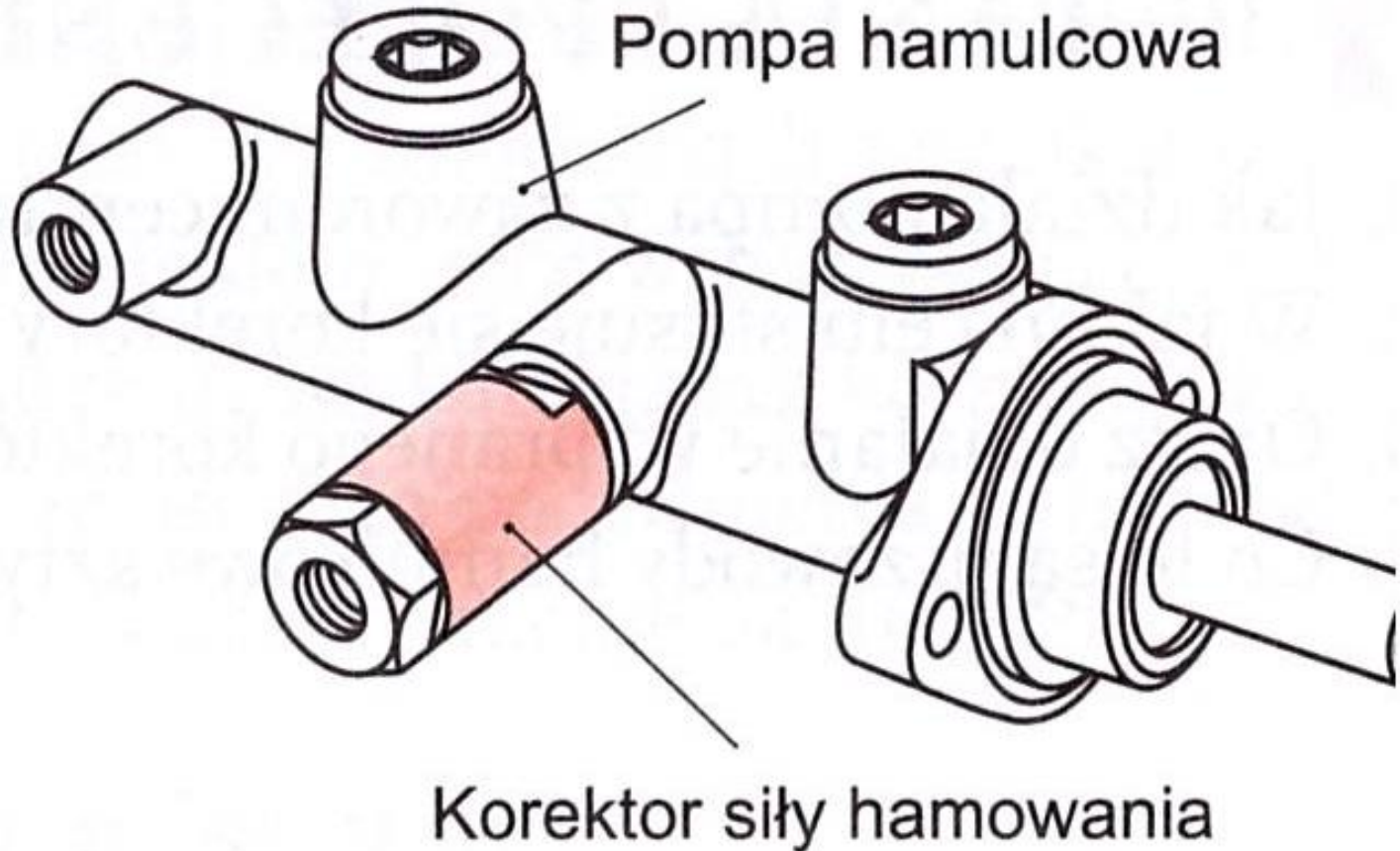
Korektory sił hamowania

- a) automatycznie zmieniają rozdział sił hamowania na przednią i tylną oś
- b) siły są wprost proporcjonalne do opóźnienia hamowania

Rodzaje korektorów sił hamowania

a) o stałym przełożeniu

- automatycznie zmniejsza ciśnienie płynu hamulcowego w obwodzie tylnych kół w miarę wzrostu siły nacisku na pedał hamulca

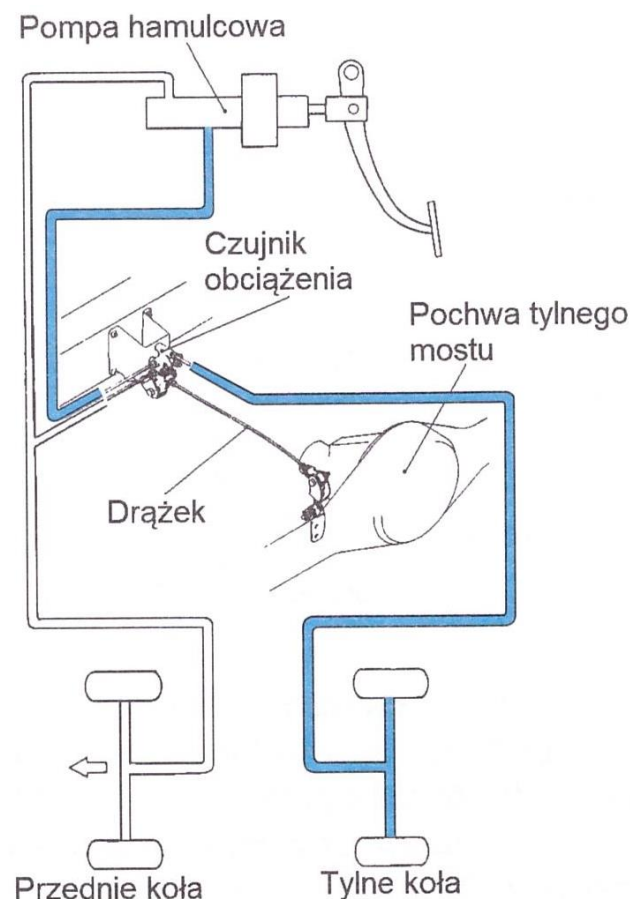

Rodzaje korektorów sił hamowania

a) o stałym przełożeniu

- automatycznie zmniejsza ciśnienie płynu hamulcowego w obwodzie tylnych kół w miarę wzrostu siły nacisku na pedał hamulca

b) zależny od obciążenia osi

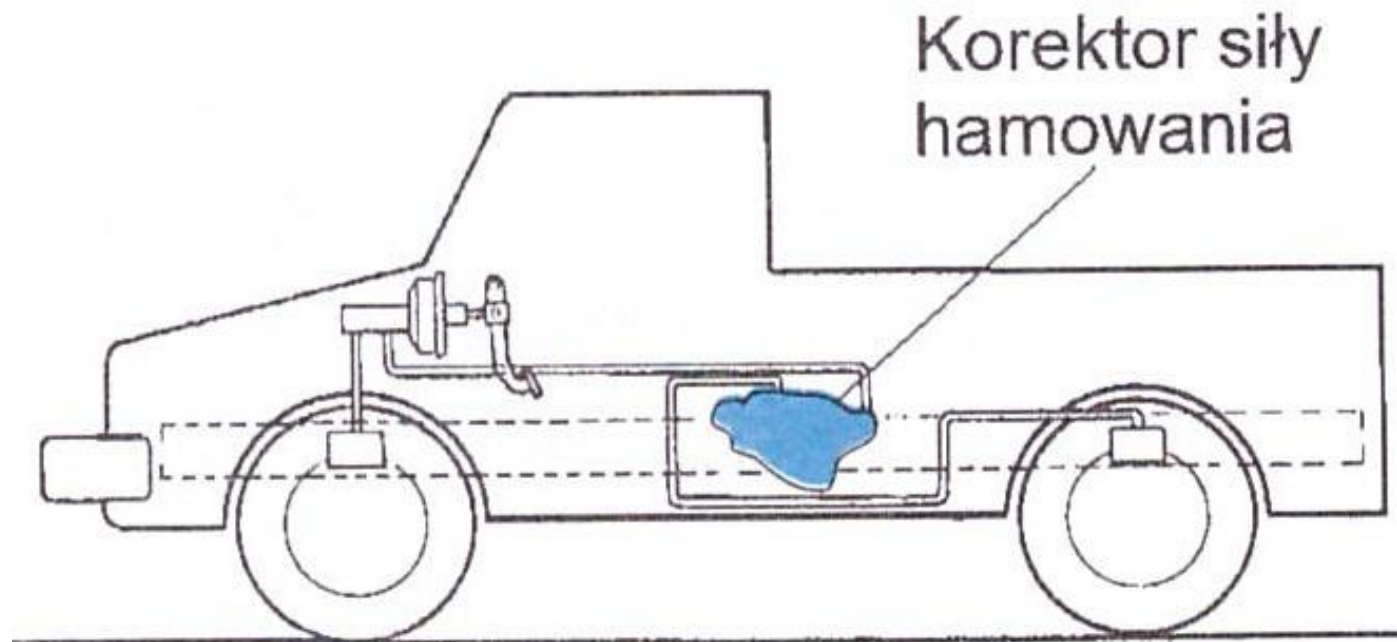
Rodzaje korektorów sił hamowania

a) o stałym przełożeniu

- automatycznie zmniejsza ciśnienie płynu hamulcowego w obwodzie tylnych kół w miarę wzrostu siły nacisku na pedał hamulca

b) zależny od obciążenia osi

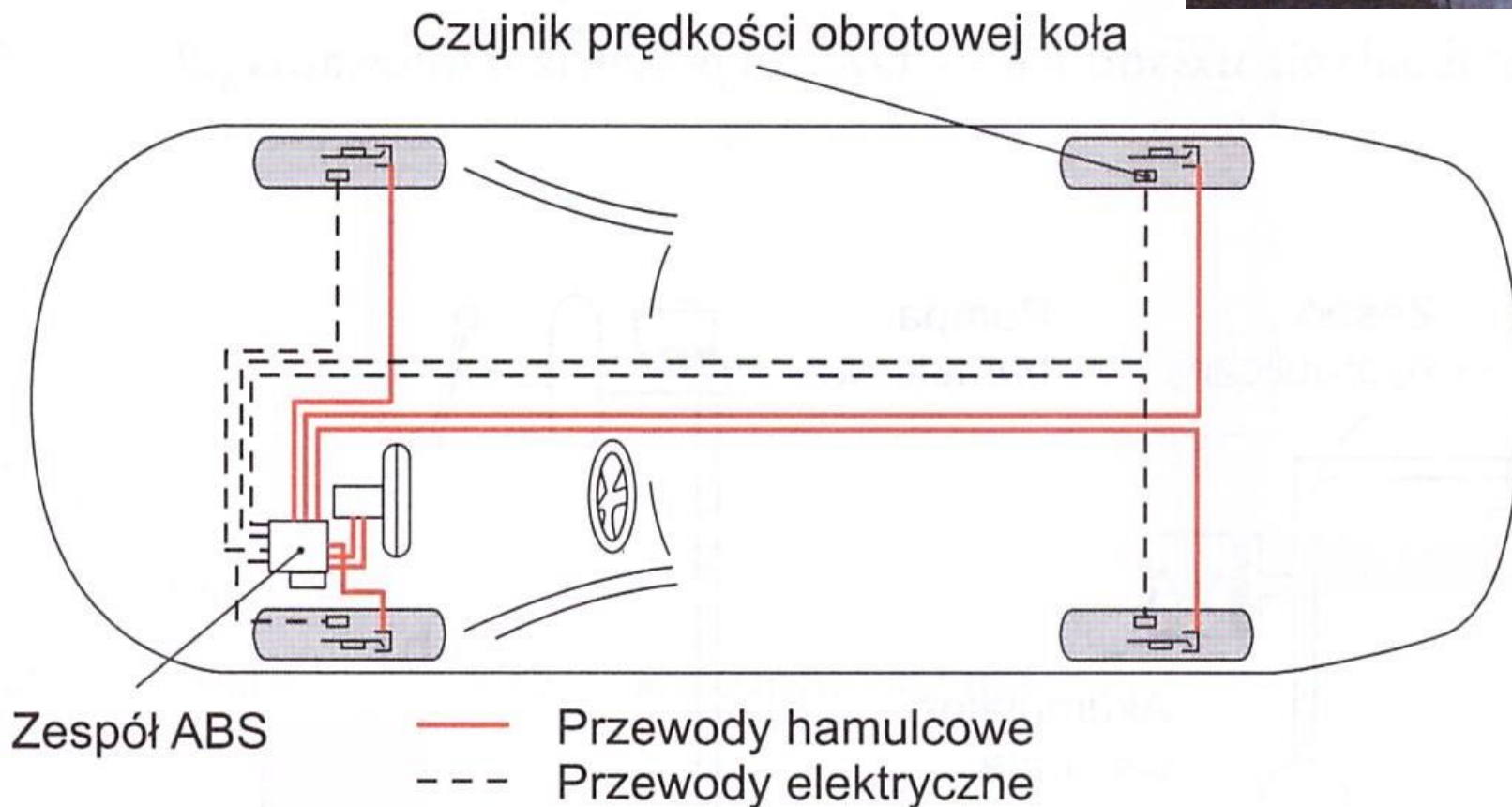
c) zależny od opóźnienia hamowania

UKŁADY ZAPOBIEGAJĄCE BLOKOWANIU KÓŁ

Budowa układu ABS

- a) czujniki prędkości obrotowej kół
- b) sterownik
- c) modulator

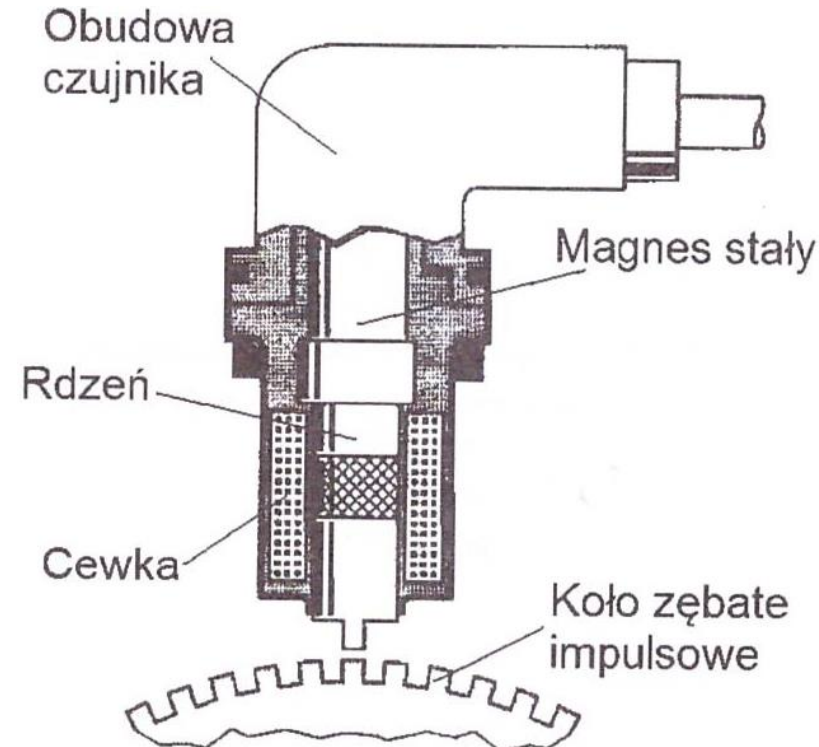

Czujniki prędkości obrotowej kół

a) czujniki magnetoindukcyjne

- magnes stały
- rdzeń z miękkiego żelaza
- cewka z uzwojeniem

b) zębate koło impulsowe / tarcza z rowkami

Sterownik układu ABS

➤ dwa niezależne procesory

- analizują i przetwarzają dane równolegle z dwóch kół (do kilkunastu razy na sekundę)
- w razie niebezpieczeństwa zablokowania kół wysyłają sygnał do modulatora

Modulator

a) dwa zawory elektromagnetyczne

- wlotowy
- wylotowy

b) pompa elektryczna

HAMULCE CIĄGŁEGO DZIAŁANIA

Skutki długotrwałego hamowania

a) fading

- osłabienie siły hamowania

b) wrzenie płynu hamulcowego

- tworzenie się korków parowych

Hamulce ciągłego działania

➤ zastosowanie

- konieczny długi czas działania przy niewielkiej sile hamowania

➤ kryterium skuteczności

- utrzymanie stałej prędkości **30 km/h** podczas zjazdu ze wzniesienia o nachyleniu podłużnym **6%** na odcinku **6 km**

Rodzaje hamulców ciągłego działania

a) hamulce silnikowe

- klapkowe
- kompresyjne

b) zwalniacze (retardery)

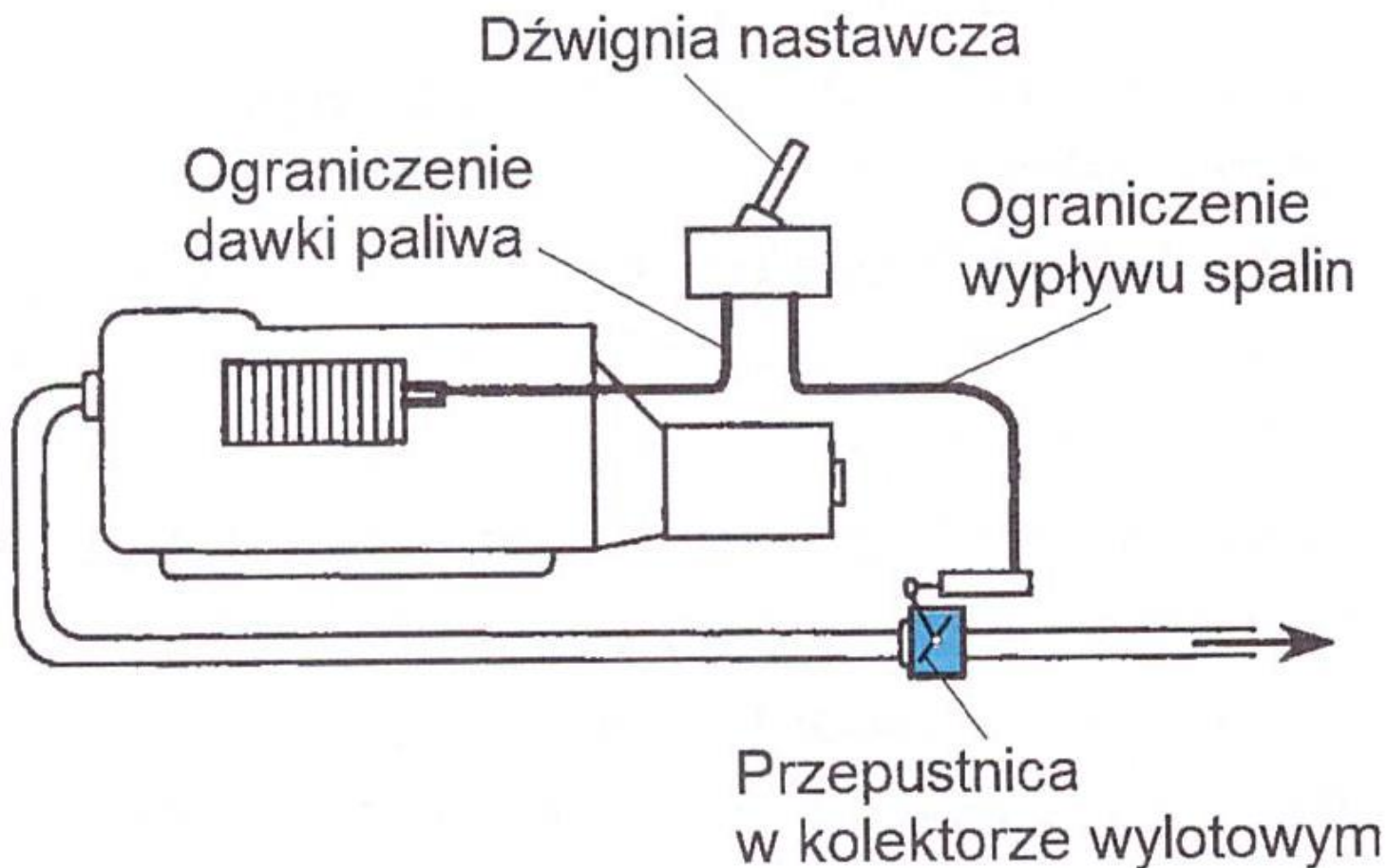
- elektromagnetyczne
- hydrodynamiczne

Zasada działania hamulca silnikowego

- a) zwolnienie nacisku na pedał przyspieszenia
- b) włączenie niskiego biegu
- c) sterownik odcina dopływ paliwa do silnika
- d) koła zaczynają napędzać silnik
- e) opory tarcia i sprężania powietrza w cylindrach wyhamowują koła pojazdu

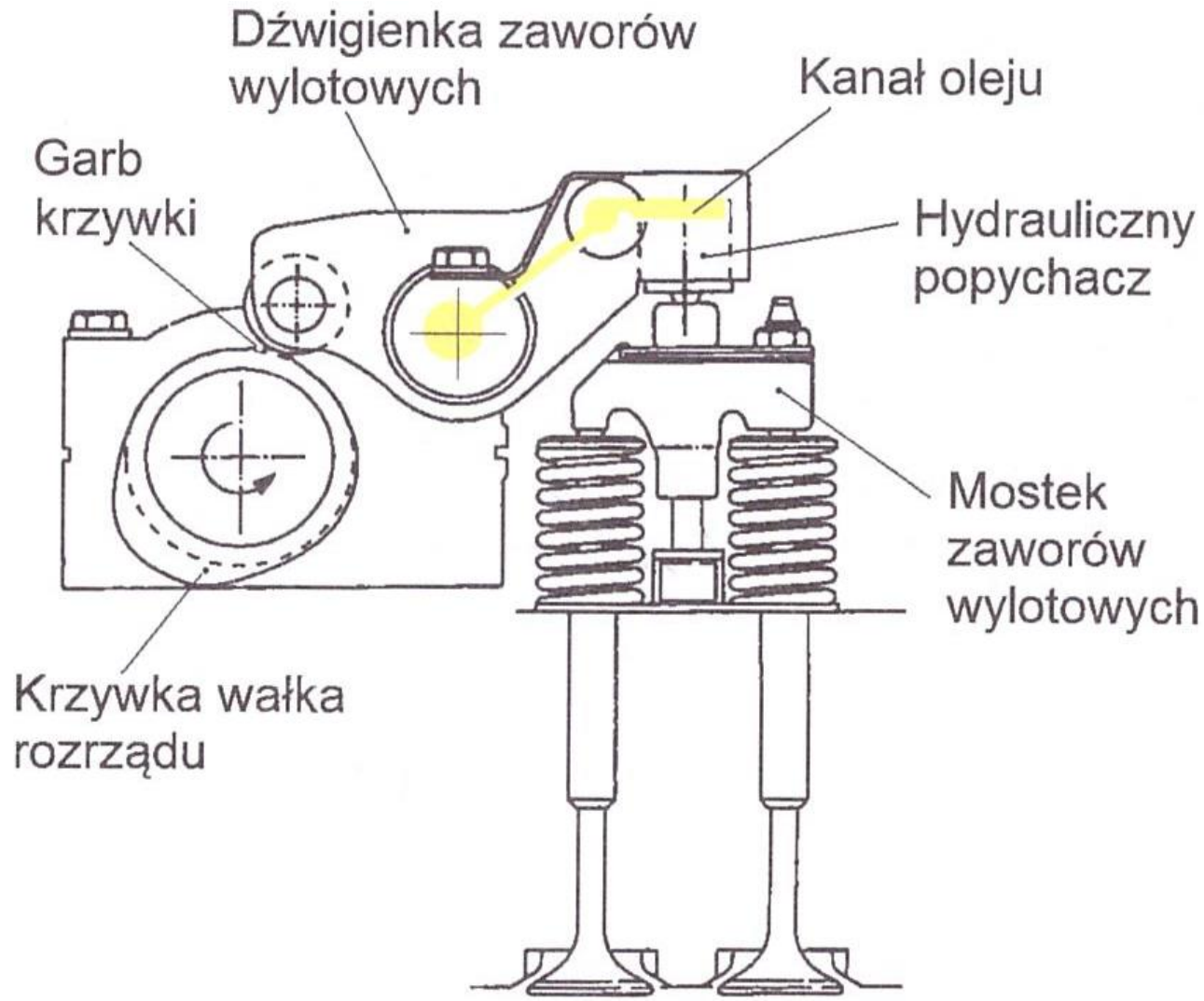
Hamulec klapkowy

- przełączenie dźwigni nastawczej odcina dopływ paliwa i ogranicza wypływ spalin

Hamulec kompresyjny

- pod koniec suwu dolotu uchyla zawory wylotowe powodując cofnięcie spalin

Budowa zwalniacza elektromagnetycznego

a) dwie tarcze

- połączone przegubami z wałem napędowym

b) stojan

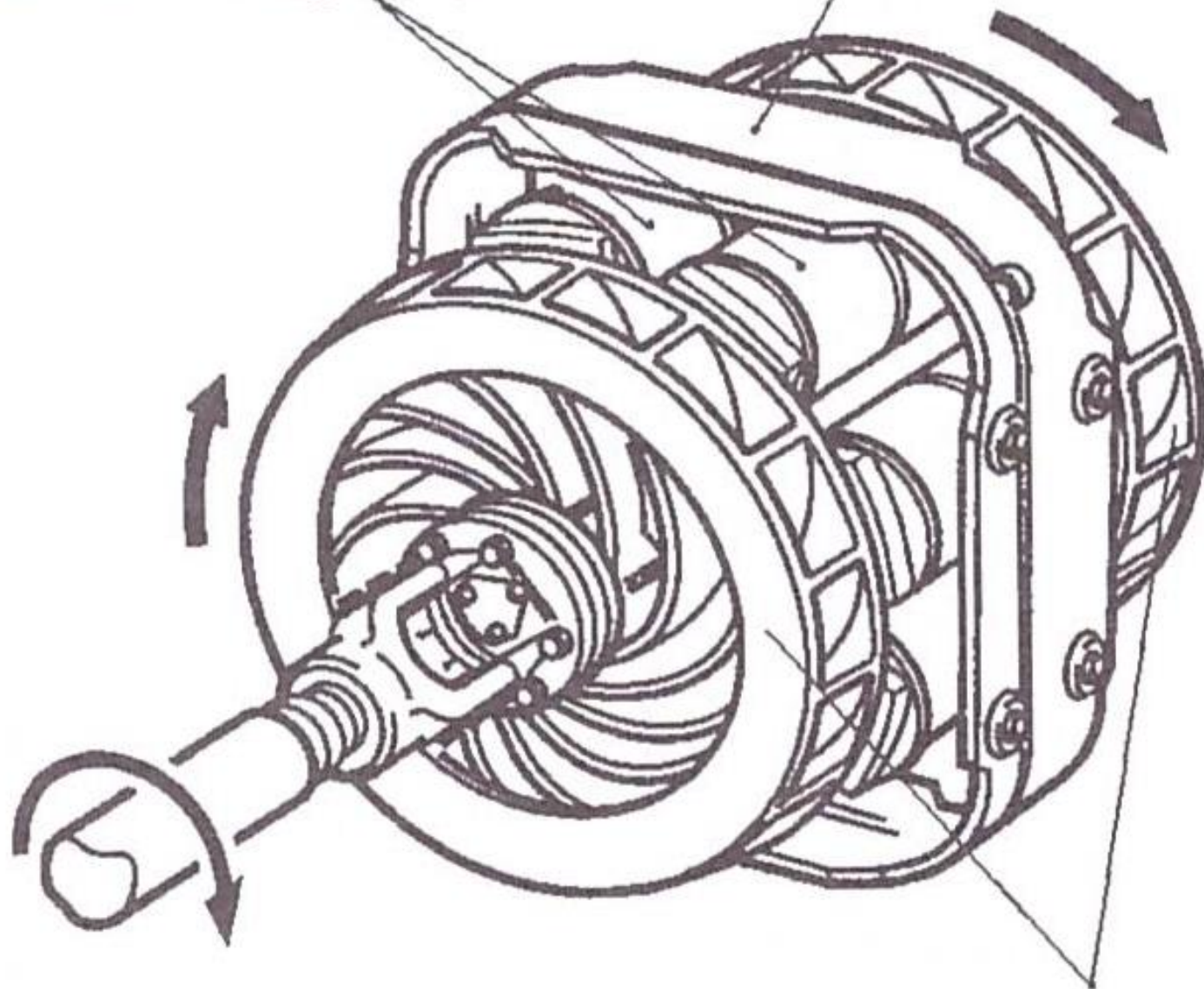
- między tarczami
- połączony z nieruchomą obudową
- elektromagnesy odpowiednio ułożone

➤położenie

- szeregowo w obudowie skrzyni biegów, w tylnym moście lub na wale napędowym

Elektromagnesy

Stojan

Tarcze wirników

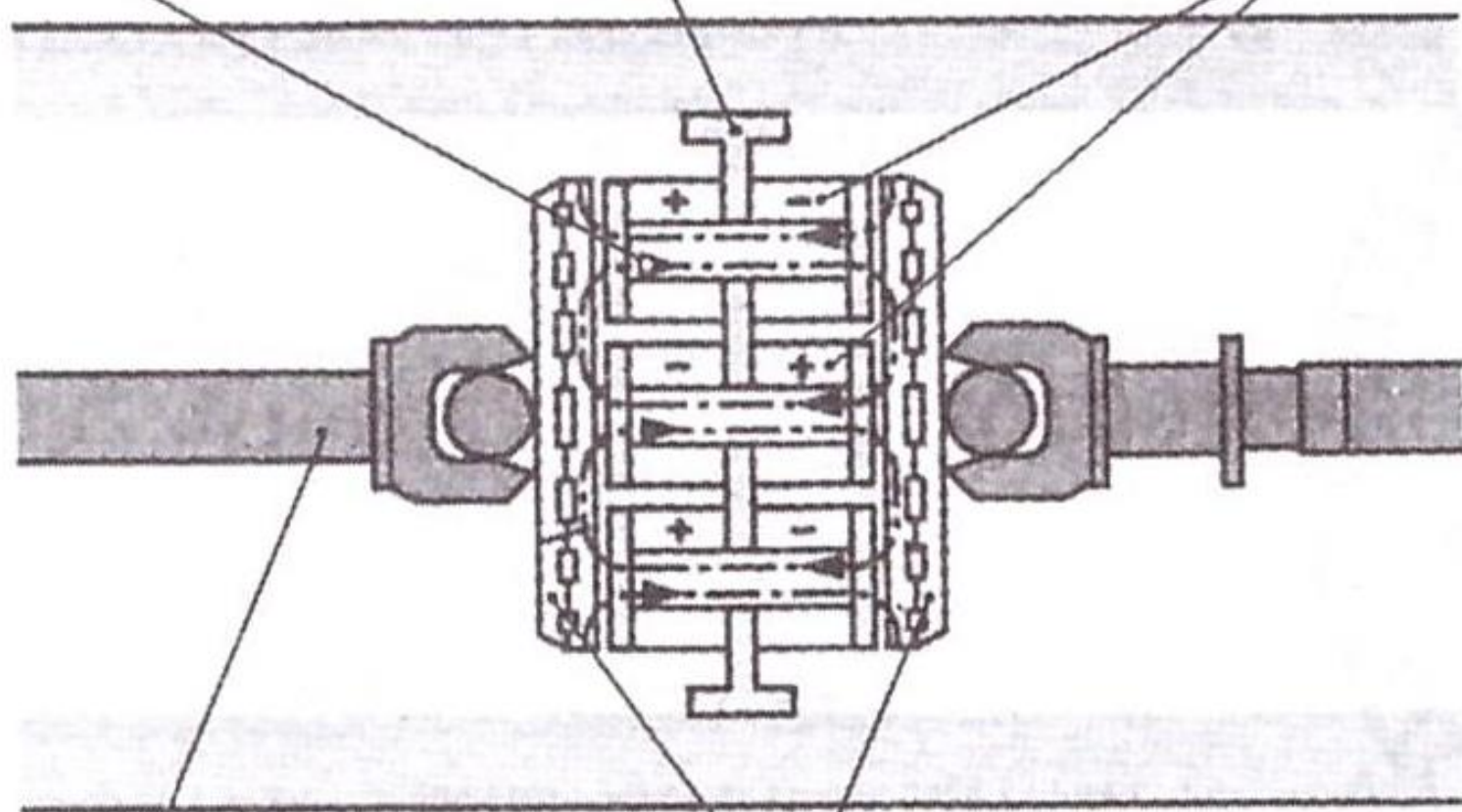
Działanie zwalniacza elektromagnetycznego

- a) włączenie zasilania elektromagnesów stojana wytwarza pole elektromagnetyczne
- b) wirujące tarcze indukują prądy wirowe, które tworzy pole magnetyczne
- c) bieguny pola magnetycznego odpychają się od biegunów pola elektromagnetycznego
- d) wirniki osadzone na wale napędowym są wyhamowywane

Linie pola
magnetycznego

Stojan

Elektromagnesy

Wał napędowy

Tarcze z wirnikami

Budowa zwalniacza hydrodynamicznego

a) dwa koła z łopatkami

- wirnik
- stojan

b) położenie

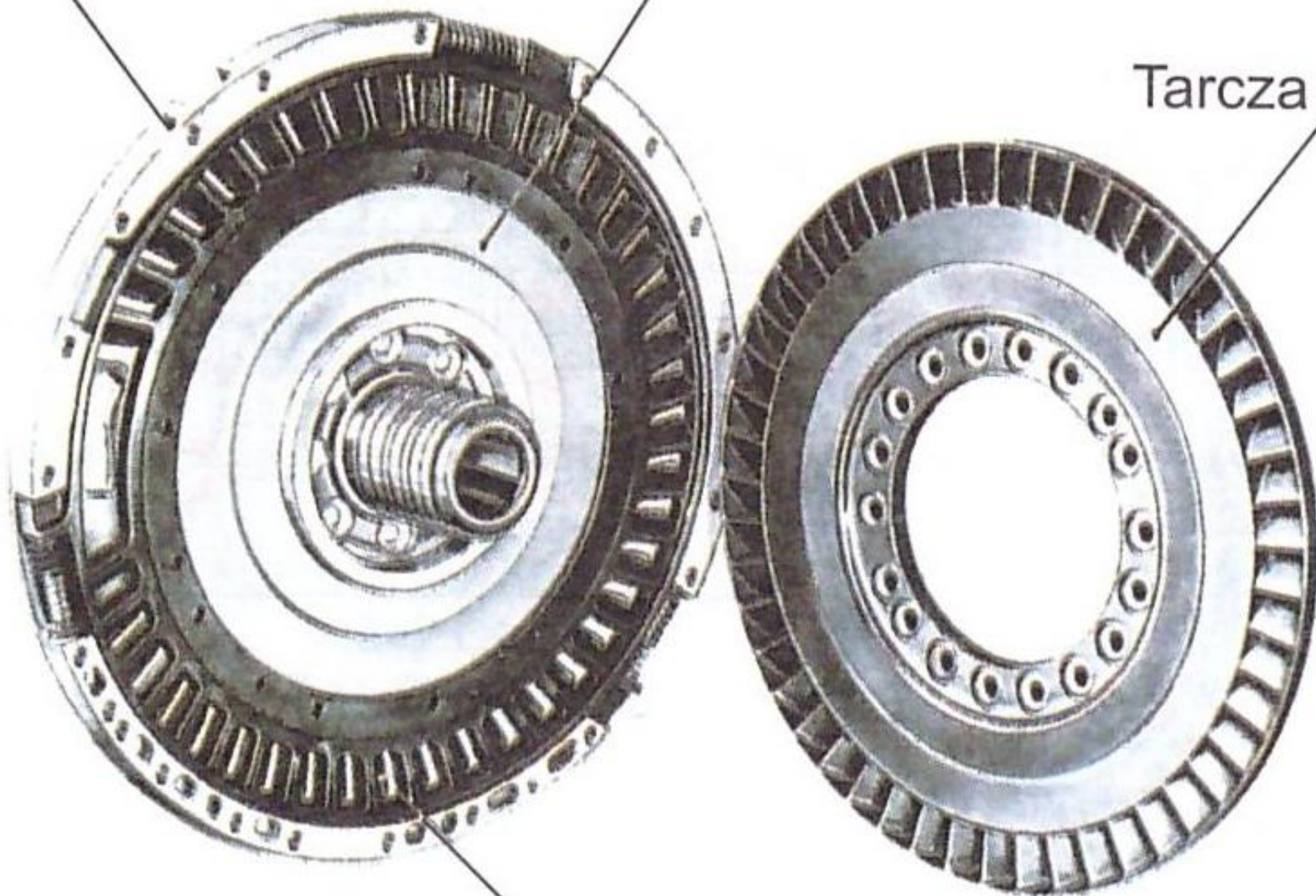
- szeregowo za mechaniczną skrzynią biegów
- równolegle ze skrzynią automatyczną
 - między przekładnią hydrokinetyczną a planetarną

Obudowa

Tarcza stojana

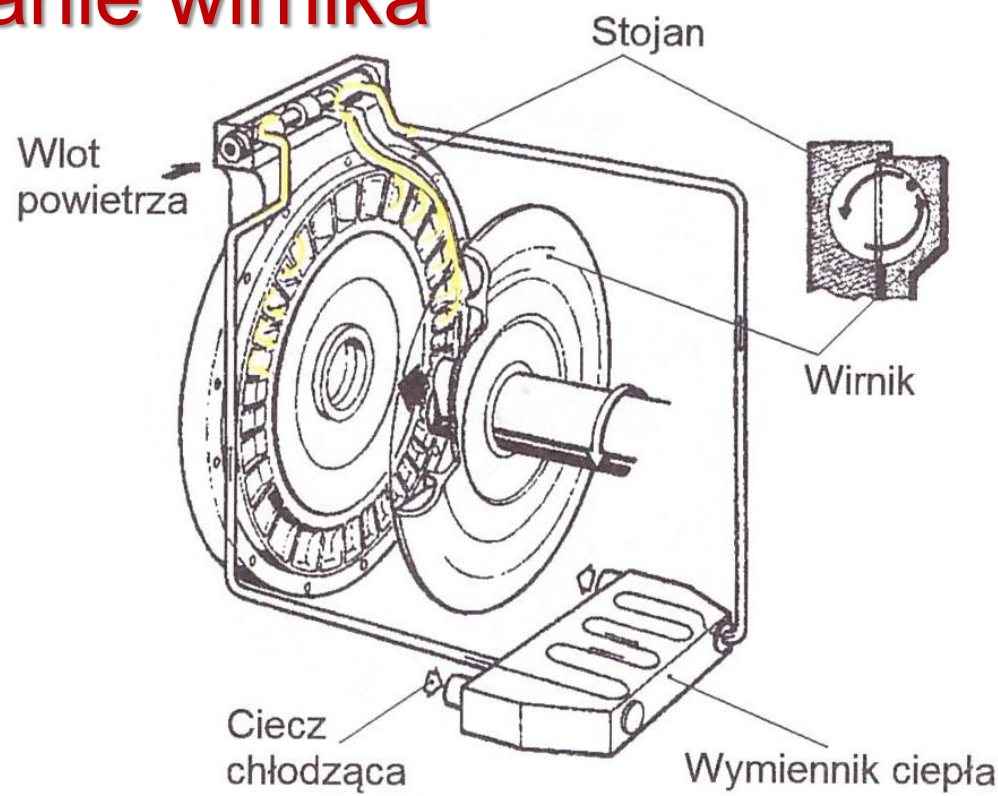
Tarcza wirnika

Tarcza perforowana

Działanie zwalniacza hydrodynamicznego

- a) włączenie zwalniacza powoduje napełnienie obudowy olejem
- b) łopatki wirnika tłoczą olej w kierunku stojana
- c) następuje wyhamowanie wirnika

Działanie zwalniacza hydrodynamicznego

- a) włączenie zwalniacza powoduje napełnienie obudowy olejem
- b) łopatki wirnika tłoczą olej w kierunku stojana
- c) następuje wyhamowanie wirnika
- d) moment hamujący zależy od stopnia napełnienia obudowy olejem

Mechanizm uruchamiania zwalniacza

- a) dźwignia wyboru intensywności hamowania
- b) przycisk wyboru stałej prędkości zjazdu
 - automatyczna regulacja momentu hamującego
- c) sterownik
 - ustala wartość ciśnienia hydraulicznego i stopień napełnienia obudowy olejem
- d) główny wyłącznik zwalniacza